

RAPORT PARAPRAK I VLERESIMIT TE NDIKIMIT NE MJEDIS

Objekti: *Ndertim sheshi industrial dhe infrastruktures nevojshme per instalimin e impiantit te prodhimit te asfaltobetonit*

Subjekti propozues: **"ALESIO - 2014" Sh.p.k.**

Vendndodhja: Fshati Marikaj, Bashkia Vore, Tirane

Përgatiti: **"ECA" Studio**

Arben LIÇI – Ekspert i VNM, Inxh. Mjedis

Licencë Nr.675, Vendimi Nr.9, Nr.237 regj. Date 30.10.2006; NIPT: K61307011K

Tiranë, Dhjetor 2015.

TE DHENAT KRYESORE TE OBJEKTIT:

Investitori: "ALESIO – 2014" Sh.p.k.

Objekti: Ndertim sheshi industrial dhe infrastruktures
nevojshme per instalimin e impiantit te prodhimit te
asfaltobetonit

Vendndodhja : fshati Marikaj, Bashkia Vore

TREGUESIT E ZHVILLIMIT:

➤ Siperfaqja e truallit ku vendoset objekti:	7814 m ²
➤ Siperfaqe e platformes betonit ku do te montohet impianti asfalto-betonit:	1600 m ²
➤ Siperfaqe gjelberim:	890 m ²
➤ Siperfaqe parking:	980 m ²
➤ Siperfaqe per depozitim materialet inerte (lende e pare);	1120 m ²
➤ Rruge sherbimi:	1300 m ²

PERMBAJTJA

TE DHENAT KRYESORE TE OBJEKTIT:	2
PERMBAJTJA	3
HYRJE	4
I. TE PERGJITHSHME	6
II. PERMBLEDHJE E SHKURTER E KUADRIT LEGJISLATIV	7
III. QELLIMI I PROJEKTIT	18
IV. TE DHENAT PER GJENDJEN MJEDISORE DHE SOCIAL-EKONOMIKE TE ZONES	28
V. NDIKIMET E MUNDESHME NE MJEDIS DHE MASAT E PROPOZUARA PER PARANDALIMIN DHE ZBUTJEN E TYRE	47
VI. PROGRAMI I MONITORIMIT TE NDIKIMIT NE MJEDIS	59
VII. KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME	68

HYRJE

Ndertimi eshte nje nder sektoret me te rendesishem te ekonomise shqiptare. Tranzicioni ekonomik dhe politik i ka dhene nje zhvillim te fuqishem ketij sektori dhe e ka transformuar Shqiperine ne nje kantier te madh. Vellimi i ndertimeve te realizuara ne keto vitet e fundit eshte rritur shume me teper ne krahasim me periudhen e para viteve '90, dhe ne vitin 2004 ka arritur 10,6% te PBB, ne vitin 2009 arriti ne 12 % te PBB dhe ne vitin 2010 sektori i ndertimit kaloi vleren 22% te PBB

Ne fillim te viteve '90, sektori i ndertimit ishte i zhvilluar ne menyre te parregullt, duke krijuar probleme te medha urbanistike qe ne disa raste dhunonin edhe pronen private. Gjate kesaj periudhe jane ndertuar rreth 14.000 ndertime abuzive si per perdorim banimi ashtu edhe tregtar.

Persa i perket cilesise se punimeve dhe strukturave jane verifikuar ndryshime te vazhdueshme. Deri ne fillimin e viteve '90, rreth 95% e ndertimit te banesave ishte i nivelit te mesem e te ulet. Nga viti 1998 e deri me sot, sektori i ndertimit, si rezultat i rregullave te reja te ndertimit dhe cilesise se materialeve te perdorura, ka arritur nje nivel te mesem. Tendencat e stoshme te projekteve per banesa, kane prirjen te shkojne drejt pallateve me me shume se dhjete kate nderkohe qe çmimi i tokes eshte rritur shume.

Zhvillimi i pakontrolluar urban, levizja e pakontrolluar e popullsise, perdorimi i burimeve natyrore ne menyre jo te qendrueshme dhe mungesa e stimuljeve ekonomike per ruajtjen, zhvillimin dhe perdorimin e burimeve natyrore, ndotja historike e trasheguar, mungesa e praktikave te mira te menaxhimit dhe kontrollit te shkarkimeve ne mjedis, shkalla e ulet e ndergjegjesimit mjedisor te publikut dhe biznesit per problemet e mjedisit, jane disa nga faktoret kryesore qe kane renduar gjendjen e mjedisit. Levizjet e medha demografike qe kane shoqeruar zhvillimet ne dy dekadat e fundit kane ndikuar ndjeshme ne jeten social-ekonomike te popullsise. Shume zona me parpara te pa njohura, sot jane populluar nga migracioni i banoreve te zonave me te thella te vendit drejt zonave me perspektive me te mire zhvillimi.

Keto levizje demografike jane shoqeruar me nje rritje dramatike te numrit te aktiviteteve te ndertimit. Nje numur i madh ndertimesh jane kryer ne menyre informale dhe pa lejet e nevojshme.

Projekti i propozuar nga investitori, ka per qellim, ndertimin e nje strukture me funksion industrial dhe tregtar.

Ky raport do te jape nje vleresim te pergjithshem te ndikimeve qe do te kete ne komponentet perberes te mjedisit, ndertimi i ketij objekti, mbi bazen e projektit te hartuar, duke parashikuar masa dhe veprime per te parandaluar dhe zbutur ndikimet negative ne mjedis ne fazen e ndertimit.

I. TE PERGJITHSHME

Per Vleresimin e Ndikimit ne Mjedis ne kete raport eshte analizuar vetem kjo zone ne studim dhe nuk jane analizuar zona te tjera per shkak te kushteve te pershtatshme dhe te nevojshme qe ofron ky mjedis, si dhe per faktin e thjeshte se investitori eshte pronar i truallit ku eshte parashikuar te ndertohet kjo strukture banimi.

Zonimi funksional i cili realizon edhe ndarjen e ketyre zonave percakton qarte sistemin rrugor qe lidh zonen me rruget ekzistuese.

Zona e studiuar, konsiderohet si nje zone industriale me zhvillim te bizneseve te ndyshme pergjate aksit rrugor dhe rruges dytesore industriale. Gjithashtu ne funksion te zones, lind nje kerkese me e larte per sa i perket respektimit rigoroz te normativave te shfrytezimit te siperfaqes dhe distancave normative te percaktuara nga Plani i Pergjithshem Rregullues, "Rregullorja e Urbanistikes" si dhe Plani Detajuar Vendor (PDV).

Ky raport i permbledhur i vleresimit te ndikimit ne mjedis ka si synim kryesor vleresimin e pergjithshem, te ndikimeve mjedisore, te sherbimeve qe do te zbatohen duke parandaluar dhe zbutur ndikimet negative ne mjedis me qellim mbrojtjen e mjedisit nga ndotja ne fazen:

- Para ndertimit.
- Gjate ndertimit

Qellimi kryesor i ketij vleresimi eshte te identifikojme efektet e mundshme ne Mjedis para, gjate dhe mbrapa perfundimit te punimeve te ndertimit; marrja e masave te domosdoshme per minimizimin dhe parandalimin e efekteve te krijuara ne mjedis nga venia ne jete e ketij projekti; rehabilitimi i te gjithe zones perpara venies ne shfrytezim te objektit, si dhe te lihen detyra per investitorin ne sherbim te komunitetit dhe me gjere.

II. PERMBLEDHJE E SHKURTER E KUADRIT LEGJISLATIV

Ky aktivitet ne pikëpamje te kuadrit ligjor, rregullohet me akte juridike ligjore dhe nenligjore specifike per planifikimin e territorit dhe sektorin e ndertimit, pushtetin lokal, akte baze ligjore qe rregullojne ushrimin e aktivitetit te shoqërive tregtare si dhe aktet ligjore qe lidhen me mbrojtjen e mjedisit.

2.1. Qellimi dhe objektivat e VNM

Qellimi kryesor i VNM eshte te percaktoje dhe vleresoje ndikimet qe do te kete ne mjedis veprimtarite e propozuara per **Ndertimin e Sheshit Industrial dhe infrastruktures se nevojshme per instalimin e impinatit te asfaltobetoni**, nderhyrjeve te parashikua ne zonen e percaktuar, per te informuar dhe ndihmuar vendimarrësit dhe zhvilluesin e projektit ne marrjen e vendimeve perkatese.

Ky Vleresim i Ndikimit ne Mjedis (VNM) eshte financuar nga shoqeria "K M P K" Sh.p.k., dhe hartohet ne perputhje me kerkesat e Igjislacionit shqiptar dhe direktivat e Bashkimit Europian per Vleresimin Mjedisor.

Objektivi kryesor i VNM-së është të identifikojë ndikimet e mundshme negative mjedisore të projekteve të reja të zhvillimit apo ndryshimeve të aktiviteteve ekzistuese. Brenda këtij qëllimi, procesi i VNM-së kërkon:

- të konsiderohen alternativat për vend-ndodhjen dhe ndikimet mjedisore shoqëruese;
- të përmirësohet plani mjedisor i propozimit;
- të sigurohet që burimet janë përdorur si duhet dhe në mënyrë eficiente
- të identifikohen masat e duhura për zbutjen e ndikimeve të mundshme të propozimit;
- të vendosen kushtet për ndërtimin;
- të ndihmohet vendimmarrja dhe informimi i publikut.

Vlerësimi i ndikimit në mjedis zbaton parimin e parandalimit që në fazën e hershme të planifikimit të projektit, me qëllim shmangien apo minimizimin e efekteve negative në mjedis, nëpërmjet harmonizimit dhe përshtatjes së saj me kapacitetin bartës të mjedisit.

Vlerësimi i ndikimit në mjedis kryhet nga zhvilluesi, si pjesë e përgatitjeve për planifikimin e një projekti zhvillimi, dhe para kërkimit të lejeve përkatëse të zhvillimit.

Ky raport i VNM e pajis shoqerine me nje instrument menaxherial per te zbatuar ne kryerjen e punimeve te parashikuara, te gjitha kerkesat ndaj mjedisit per te minimizuar ndikimet mbetese ne mjedis, individe dhe ne komunitet ne zonen ku do te kryehet ndertimi. Ky raport paraqet nje pershkrim te projektit, gjendjen ekzistuese

te mjedisit dhe jep nje vleresim te ndikimit. Ne perfundim te projektit do te behet vleresimi i pajtuesmerise me Planin e Menxhimit Mjedisor (PMM) e nese do te jete e nevojshme per vleresime shtese dhe veprime te metejshme per zvogelimin e ndikimit.

2.2. Objektivat e VNM-es

Qellimi i ketij rapoti te VNM eshte:

- te kontribuojne ne nje proces me transparent te hartimit te projektit duke perfshire publikun dhe aktoret e tjere vendimmarres;
- te identifikojne kufizimet, mundesite dhe resurset mjedisore te zones- te cilat do te influencojne mbi menyren se si duhet te hartohen propozimet per zhvillimin e projektit
- te fokusojne problemet mjedisore si kyce per planifikimin e zhvillimit e veprimtarive duke promovuar kuptimin me mire te marredhenieve ndermjet masave per perdorimin e tokes, objekteve ekzistuese dhe infrastruktures specifike si transporti ose menaxhimi i mbetjeve te ngurta urbane dhe industriale dhe ndikimi i tyre mjedisor, social dhe ekonomik.
- te rrise kapacitetin administrativ te njesive te qeverisjes vendore, kooperimin dhe eficencen e sistemit te planifikimit.
- te harmonizojne ndikimet dhe perfitimet, pra efektet e kombinuara te propozimeve te ndryshme per zhvillimin e veprimtarive te propozuara me veprimtarite ekzistuese dhe te projekteve dhe planeve te tjera.

Vleresimi Ndikimit ne Mjedis eshte nje proces sistematik qe synon te siguroje se jane identifikuar dhe jane marre ne konsiderate te gjitha pasojat mjedisore dhe social-ekonomike te zhvillimit te propozimeve per projektit, si gjate fazes se pregatitjes se tij dhe pas zbatimit.

2.3. Legjislacioni per planifikimin e territorit

Ligji per Planifikimin e Territorit synon: zhvillimin e qendrueshem, ekonomik e social, i cili, ne bazë të një metodologjie, që përfshin studime dhe parashikime sociale, kulturore e ekonomike, përcakton vizionin për zhvillimin e ardhshëm të territorit, duke marrë parasysh alternativat e zhvillimit strategjik, garanton brezat e sotëm e ato të ardhshëm për cilësi të lartë të mjedisit, zhvillim ekonomik të balancuar dhe të harmonizuar, kohezion ekonomik e social, përdorim racional të burimeve natyrore, njerëzore e materiale, zhvillimin dhe ruajtjen e trashëgimisë natyrore dhe kulturore

Ligji per Planifikimin e Territorit, ka si qellim:

- a) të sigurojë zhvillimin e qëndrueshëm të territorit, nëpërmjet përdorimit racional të tokës dhe të burimeve natyrore;

b) të vlerësojë potencialin aktual e perspektiv për zhvillim të territorit në nivel kombëtar e vendor, në bazë të balancimit të burimeve natyrore, të nevojave ekonomike e njerëzore dhe interesave publikë e privatë, duke bashkërenduar:

c) mbrojtjen e burimeve natyrore, si: toka, në veçanti toka bujqësore, ajri, uji, pyjet, flora, fauna, peizazhet;

dhe midis te tjerash;

ç) të mundësojë të drejtën e përdorimit e të zhvillimit të pronës, në përputhje me instrumentet planifikuese dhe ligjet mjedisore;

Ligji Nr. 107/2014, "Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit"

Ligji Nr. 50/2014 "Per legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndertimeve pa leje i ndyshuar"

- * VKM Nr.459, datë 16.6.2010 për "Miratimin e standardeve të përbashkëta gjeodezike dhe gis."
- * VKM Nr.460, datë 16.6.2010 për "Organizimin dhe funksionimin e regjistrit të planifikimit të territorit."
- * VKM Nr.480, datë 22.06.2011 për "Miratimin e rregullores model të planifikimit."
- * VKM Nr.481, datë 22.06.2011 për "Miratimin e rregullores uniforme të instrumenteve të planifikimit."
- * VKM Nr.502, datë 13.07.2011 për "Miratimin e rregullores të kontrollit të zhvillimit të territorit"

2.4. Korniza ligjore dhe rregulatore e VNM

Ky raport i VNM e ka bazen ne konsiderimin e hershem te problemeve mjedisore qe ne fazen e konceptimit te projektit. Ne kete raport do te identifikohen problemet aktuale social-ekonomike dhe mjedisore do te trajtohet ne perspektive procesest qe do te perfshijne territorin ku do te shtrihet projekti dhe ne teresi zonen perreth saj.

Reduktimi i ndikimeve negative, është ndërthurur edhe me ndikime të rëndësishme pozitive dhe strukturohet në katër faza kryesore:

- Ngritja e objektivave orientuese të raportit te VNM;
- Mbledhja e materialit baze ekzistues;
- Verifikimi ne terren i te dhenave ekzistuese;
- Hartimi i VNM dhe dorezimi tek porositesi;

Raporti do te marre ne konsiderate te gjitha studimet, politikat dhe startegjite ne sektore te tjere te zhvillimit qe jane zhvilluar per zonen ku do te zbatohet projekti.

2.4.1. Legjislacioni Shqiptar per mjedisin dhe politikat e Ministrise se Mjedisit

Shqiperia, ka nje kuader ligjor mjedisor qe gradualisht eshte duke u pershtatur legjislacionit te Bashkimit European. Gjithashtu, Shqiperia, ka ngritur dhe ka organizmat dhe institucionet kombetare qe hartojne dhe zbatojne politikat mjedisore.

Idea e ndarjes se pergjegjesive per administrimin e mjedisit, eshte e misheruar ne Kushtetute, e cila percakton tre objektiva ne lidhje me qendrueshmerine:

- nje mjedis te shendetshem dhe te pershtashem nga ana ekologjike per brezat e tashem dhe te ardhshem; (neni 59.1 i Kushtetutes se Republikes se Shqiperise)
- shfrytezim racional te pyjeve, ujerave, kullotave dhe burimeve te tjera natyrore, bazuar ne parimin e zhvillimit te qendrueshem; (neni 59.1 i Kushtetutes se Republikes se Shqiperise)
- cdokush ka te drejten te jete i informuar ne lidhje me gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij (neni 56 i Kushtetutes se Republikes se Shqiperise)

Nje pjese e madhe e legjislacionit, perfshi Ligjin mbi Mbrojtjen e Mjedisit, eshte pershtatur tashme, per te ndihmuar ne arritjen e ketyre objektiveve. Institucionet jane organizuar ose po organizohen per te zbatuar, monitoruar dhe zbatuar ligjet, por ka ende nje rruge te gjate per te bere, drejt arritjes se qendrueshmerise Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit te Ujrave (MMPAU) eshte autoriteti qe miraton kerkesen per VNM. Kjo ministri ka 12 Agjensi Rajonale Mjedisore (ARM), te cilat jane pergjegjese per zbatimin e aspekteve ligjore mjedisore. Keto agjensi miratojne ne parim VNM-te perkatese.

2.5. Dokumentet kryesore strategjike ne fushen e mjedisit

Strategjia Ndersektoriale e Mjedisit 2007

Strategjia Ndersektoriale e Mjedisit 2007, eshte dokumenti bazë që parashtron politikën shtetërore në fushën e mbrojtjes së mjedisit. Qëllimi përfundimtar i hartimit, miratimit dhe zbatimit të tij është plotësimi i detyrimit kushtetues ndaj shtetasve që gëzojnë të drejtën e një mjedisi të shëndetshëm dhe ekologjik, zhvillimit të Shqiperise në mënyrë të qëndrueshme nëpërmjet përdorimit racional të pasurive natyrore, ruajtjes së tyre nga ndotja dhe degradimi, si dhe promovimit të vlerave mjedisore për t'i kthyer ato në asete të rëndësishme të rritjes së mëtejshme ekonomike të vëndit.

Strategjia Ndersektoriale e Mjedisit (SNM) është pjesë integrale e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim. Ajo duhet parë në kontekstin e politikës kombëtare. Shumë nga politikat dhe masat e kësaj strategjie, mbështeten nga programet dhe veprimet të përcaktuara në strategjitë ndërsektoriale, siç janë turizmi, energjia dhe bujqësia etj.

Mjedisit si sektor kërkoi hartimin e një strategjie "ndërsektoriale". Kuadri ndërsektorial afron një trajtim modern dhe të integruar të sektorit mjedisor dhe sektorëve të tjerë me ndikim të fortë në cilësinë e mjedisit si transporti, bujqësia, rregullimi i territorit etj. Ky konceptim pranon vendosmërisht përgjegjësinë e ndarë midis shumë institucioneve qeverisëse, të nivelit qendror apo vëndor, për mbrojtjen e mjedisit dhe arritjen e një zhvillimi të qëndrueshëm të vëndit.

SNM mbështetet nga programe veprimi më të hollësishme që trajtojnë çështje specifike siç janë:

- Strategjia dhe Plani i Veprimit për Biodiversitetin,
- Strategjia për Zhvillimin e Sektorit të Pyjeve dhe Kullotave,
- Strategjia e Peshkimit dhe Plani Kombëtar i Administrimit të Mbetjeve.

Strategji Ndërsektoriale për Mjedisin bashkon elementët më të rëndësishëm të këtyre veprimeve në një tërësi të vetme dhe bashkëkohore.

Nderkohe qe Ministria e Mjedisit ka pregatitur Draft-Strategjine Kombetare te Mjedisit 2015-2020, dhe eshte ne fazene konsultimit me grupet e interesit dhe institucionet e perfshira.

Sipas kesaj Draft-Strategjie, politikat mjedisore gjate periudhes 2015 -2020 do te fokusohen ne menaxhimin qendrueshem te mjedisit nepermjet:

- permiresimit te cilesise dhe reduktimin e ndotjes se ajrit dhe ndotjes akustike ne zonat kryesore urbane dhe zonat turistike;
- parandalimit dhe kontrollit te integruar te ndotjes dhe rreziqeve nga ndotja dhe aksidentet industriale duke monitoruar dhe kontrolluar zbatimin e normave dhe standarteve te shkarkimeve ne mjedis nga operatoret industriale;
- kryerjes se Vlersimeve te Ndikimit te Mjedis per projektet e zhvillimit, me qellim qe Autoriteti i planifikimit ose autoriteti pergjegjës për licencimin, kur shqyrton dhënien ose jo të lejes së zhvillimit/licencës përkatëse për një projekt, apo vendosjen e kushteve për zhvilluesin, merr në konsideratë perfundimet e procesit te Vleresimit te Ndikimeve mjedisore për ndikimet në mjedis qe do te kete projekti i propozuar, si dhe perfshirjen e publikut dhe te gjithe aktoreve gjate procedures se Vleresimit te ndikimit ne mjedis.
- kryerjes se Vlersimeve Strategjike Mjedisore per planet apo programet, per vleresimin e pasojave në mjedis të nje plani ose programi të propozuar për zbatim, me qellim që të sigurojë që këto pasoja mjedisore te adresohen plotësisht që në fazat e hershme të vendimmarrjes përkrah konsideratave ekonomike dhe sociale.
- menaxhimin e integruar të mbetjeve me fokus ne përmbushjen e standardeve kombëtare dhe ndërkombetare, trajtimin e mbetjeve brenda këtyre standardeve dhe rritjen e ndërgjegjes sociale mbi efektet e dëmshme të mbetjeve në mjedis.
- ngritjes se Sistemit Kombetar te Menaxhimit te Kimikateve;
- mbrojtjes dhe menaxhimit te qëndrueshëm të biodiversitetit, shtimit të sipërfaqes së Zonave të Mbrojtura, menaxhimin e integruar të tyre dhe ngritjen e rrejtit ekologjik "NATURA 2000";
- mire menaxhimin e burimeve ujore nepermjet vendosjes se nje kuadri monitorimi dhe kontrolli, per te reduktuar ndotjen e ujerave nentokesore dhe sipërfaqesore nga aktivitetet e veprimtarive industriale, bujqesore dhe aktiviteteteve te popullsise ne zonat rurale dhe urbane, qe shkaktojne demtim te ekosistemeve ujore, si dhe te lumenjve nga shfrytezimi pa kriter, mbrojtja e ujerave detare, menaxhimi i ujerave nderkufitare, zvogelimi i efekteve nga permbytja dhe thatesira;
- menaxhimin e qendrueshem te burimeve te gjalla te ujerave detare dhe i ujerave të brendshme;

- zhvillimin e qëndrueshëm dhe shume funksional të burimeve pyjore dhe kullosore që sigurojnë shtimin e sipërfaqeve pyjore rrisin prodhimtarinë dhe aftësinë ripërtëritëse të pyjeve, parandalojnë degradimin e mëtejshëm te tokës, mbrojnë biodiversitetin e sigurojnë potencial maksimal për te përmbushur funksionet ekologjike, ekonomike dhe sociale ne nivel lokal, kombëtar dhe global pa cenuar ekosisteme të tjera.

2.6. Legjislacioni mjedisor dhe Vleresimi i Ndikimit ne Mjedis

Aspektet ligjore mjedisore ne Shqiperi jane permbledhur ne nje pakete ligjore e cila ka ardhur ne permiresim e siper duke filluar nga viti 2002.

Hartimi i Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis (VNM) eshte nje kerkese e legjislacionit shqiptar dhe atij europian, mbeshtetur ne Ligjin "Per Mbrojtjen e Mjedisit" Nr 10431, date 09.06.2011 .

Kuadri ligjor per Vleresimin e Ndikimit ne Mjedis perbehet nga nje sere ligjesh dhe aktesh nenligjore:

- Ligji Nr. 10431, date 09.06.2011 "Per Mbrojtjen e Mjedisit"
- Ligji Nr.10440, date 07.07.2011 "Per vleresimin e ndikimit ne mjedis",.
- Ligji Nr.10448, date 17.07.2011 "Per Lejet e Mjedisit"
- Ligji Nr.9774, date 12.07.2007 "per vleresimin dhe administrimin e zhurmes ne mjedis"
- Nr. 1189, datë 18.11.2009 "Per rregullat dhe procedurat per hartimin e zbatimin e programit kombetar te monitorimit te mjedisit"
- Konventa e AARHUS "Per te drejten e publikut per informim mjedisor, pjesmarrjen e publikut ne vendimmarrje dhe per t'ju drejtuar gjykates per çeshtje mjedisore"

Procedura përfshin gjithashtu: a) konsultime me autoritetet relevante, dhe b) debate publike mes përfaqësuesve të ministrisë që licencën propozimin, organeve për rregullimin e territorit dhe turizmit, organeve të qeverisjes vendore, personave të interesuar, OJQ-ve për mjedisin, dhe propozuesit.

Ne shkalle kombetare, ky VNM ka marre ne konsiderate dhe eshte mbeshtetur ne dokumentet startegjike si:

- Plani Kombetar per zbatimin e Marreveshjes se Stabilizim Associmit.
- Plani Kombetar i Veprimit ne Mjedis
- Strategjia Ndersektoriale e Mjedisit
- Strategjia dhe Plani i Veprimit per Biodiversitetin
- Strategjia per Zhvillimine Pyjeve dhe te Kullotave
- Studimi per Planifikimin e Integruar te Territorit ne Gjirin e Drinit
- Plani dhe Studimi per Menaxhimin e Integruar Bregdetar.
- Strategjia dhe Plani i Veprimit për Zhvillimin e Turizmin Kulturor dhe Mjedisor
- Strategjia Kombetare per Zhvillim e Integrim

2.6.1. Legjislacioni i lidhur me veprimtarine ne mjedis

- VKM nr.24, datë 22.1.2004 "Për veprimtarinë e inspektoratit të mjedisit";
- VKM nr. 103, datë 31.3.2002 "Për monitorimin e mjedisit në Republikën e Shqipërisë";
- Ligji nr. 8906, datë 6.6.2002 "Për zonat e mbrojtura";
- Ligji nr. 8905, datë 6.6.2002 "Për mbrojtjen e mjedisit detar nga ndotja dhe dëmtimi";
- Ligji nr. 7875, datë 23.11.1994 "Për mbrojtjen e faunës së egër dhe gjuetinë";
- Ligji nr. 7623, datë 13.10.1992 "Për pyjet dhe policinë e shërbimit pyjor";
- Ligji nr. 8672, datë 26.10.2000 "Për ratifikimin e Konventës së Aarhusit "Për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimarrje dhe për t'iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit";
- VKM nr. 16 datë 4.1.2012 "Për të drejtën e publikut për të pasur informacion mjedisor";
- Ligji nr. 9334, datë 16.12.2004 "Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Protokollin e Kiotos të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike";
- VKM nr. 1553, datë 26.11.2008 "Krijimin e Autoritetit Kombëtar të Përcaktuar të mekanizmit të zhvillimit të pastër, në kuadër të zbatimit të angazhimeve të Protokollit të Kiotos";
- Ligji Nr.91/2013 "Per vleresimin strategjik mjedisor"

- VKM Nr.597, datë 01.07.2015 "Për përcaktimin e rregullave e procedurave dhe kërkesave të hollësishme për lidhjen e marrveshjeve vullnetare, ndërmjet organizatave dhe grupeve që përfaqësojnë interesa të caktuara, grupeve të operatorëve ose operatorëve individualë më autoritetet përkatëse, për realizimin e një niveli më të lartë mbrojtjeje, sesa ai i përcaktuar në legjislacionin e posaçëm, për një përbërës mjedisor "

- VKM Nr.219, datë 11.03.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor"

- VKM Nr. 620, datë 07.07.2015 "Për miratimin e rregullave, përgjegjësiive dhe proceduarve të detajuara për Vlerësimin Strategjik Mjedisor në kontekstin ndërkufitar"

- VKM Nr.507, datë 10.06.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo programeve me pasoja negative në mjedis, që do të nënshtrohen procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor"

2.7. Procedura e hartimit të Raportit të VNM

Baza e hartimit të Raportit të VNM-es janë:

- Ligji Nr. 12/2015 për disa ndryshime në ligjin nr.10440, datë 07.07.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedisë"
 - Ligji nr. 10440, datë 07.07.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedisë" i ndryshuar
- Qëllimi i ligjit është të sigurojë:

- vlerësim të përgjithshëm, të integruar dhe në kohë të ndikimeve mjedisore, të projekteve ose veprimtarive që kërkojnë të zbatohen, të parandalojë dhe të zbutë ndikimet negative të tyre në mjedis;
- proces vlerësimi të hapur dhe të administruar me paanshmëri, nëpërmjet pjesëmarrjes së organeve qendrore e vendore, të publikut, të organizatave jofitimprurëse për mjedisin, të propozuesit të projektit dhe të personave fizikë dhe juridikë, të specializuar në këtë fushë.
- VKM Nr.742 datë 09.09.2015 "Për funksionimin dhe menaxhimin e regjistrit të shkarkimit e transferimit të ndotësve, miratimin e listës së veprimtarive dhe ndotësve, që janë subjekt i këtij regjistri, si dhe formularit të deklarimit të të dhënave për shkarkimet dhe transferimin e ndotësve nga operatori "
- VKM Nr.633 datë 15.07.2015 "Për miratimin e procedurave dhe kërkesave për dhenien e skemave të ekomenaxhimit dhe auditimit"
- VKM Nr.597, datë 01.07.2015 "Për përcaktimin e rregullave e procedurave dhe kërkesave të hollësishme për lidhjen e marrveshjeve vullnetare, ndërmjet organizatave dhe grupeve që përfaqësojnë interesa të caktuara, grupeve të operatorëve ose operatorëve individualë më autoritetet përkatëse, për realizimin e një niveli më të lartë mbrojtjeje, sesa ai i përcaktuar në legjislacionin e posaçëm, për një përbërës mjedisor "
- VKM Nr.686, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësisve e të afateve për zhvillimin e procedurës së Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore"
- Udhëzim Nr.7938, datë 17.07.2014 "Për përcaktimin e tarifave dhe vlerave përkatëse për shërbimet që kryen Ministria e Mjedisit për procesin e VNM-së
- VKM Nr.247, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore"
- VKM Nr.598, datë 01.07.2015 "Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedisin ndërkufitar"
- VKM Nr.587, date 07.07.2010 "Per monitorimin dhe kontrollin e nivelit te zhurmave ne qendrat urbane dhe turistike"
- Akt Normativ i KM Nr.2, date 25.07.2012 "Per krijimin e task-forces per marrjen e masave te menjehershme ndaj subjekteve qe gjenerojne zhurme tej normave te lejuara qe qendrat urbane dhe zonat turistike e bregdetare."
- VKM Nr.123, date 17.02.2011 "Per miratimin e planit kombetare te veprimit per menaxhimin e zhurmave"
- Udhëzim Nr.1037/1, date 12.04.2011 "Per vlerësimin dhe menaxhimin e zhurmës mjedisore"
- Urdher Nr.234, date 25.05.2015 "Per miratimin e udhëzuesit per monitorimin e zhurmave dhe efekteve ne shendet"
- Udhëzimi nr.8, date 27.11.2007 "Per nivelet kufi te zhurmave ne mjedise te caktuara"

Per përgatitjen e Raportit Paraprak të VNM-es fillimisht u shqyrtua informacioni i disponueshëm dhe u përcaktuan drejtimit e punës mbi bazën e kuadrit të politikave të përcaktuara për planifikimin e territorit dhe mjedisit. Gjithashtu në këtë fazë u hartua edhe një strukturë për kryerjen e vlerësimit, identifikimin e alternativave fillestare dhe përcaktohet se ç'fare informacion plotësues do të ishte i nevojshëm. U

percaktua fokusi i procesit të vlerësimit dhe u lanë menjëherë e disa çështjeve. Në këtë proces punë janë marrë parasysh edhe mendimet e atyre personave me të cilët u kryen konsultime.

U kërkua dhe identifikua informacioni ekzistues për këtë zonë dhe studime, plane, projekte apo programe. Në rastin e këtij studimi u identifikua që në fillim të procesit vështirësi në marrjen e informacionit baze, i cili ishte i domosdoshëm si për berjen e vlerësimit ose mungesa e sistemit dhe organizimit të këtij informacioni. Sidoqoftë në ndihmë të hartimit të këtij raporti na erdhën disa studime të mëparshme të bëra për qarkun e Tiranës me të cilat jemi konsultuar dhe kemi marrë në konsideratë konkluzionet e tyre.

Direktiva e BE-së kërkon që pasojat e pritshme mbi mjedisin, si pasojë e ndërhyrjeve të parashikuara nga zhvilluesi, duhet të mbulojnë një gamë të gjerë çështjesh mjedisore. Fokusi kryesor i punës duhet të përqendrohet në të kuptuarit e situatës ekzistuese të mjedisit dhe planifikimin e pasojave mbi të në lidhje me:

- Biodiversitetin (habitatet, dhe speciet e florës dhe faunës)
- Aspektet njerëzore – shëndeti, jetesa dhe mirëqenia (shoqërore-ekonomike dhe ekonomike)
- Ajri – permiresimi i cilësisë së ajrit
- Tokën – në veçanti e lidhur me erozionin dhe erozionin bregdetar
- Ujin – mbrojtja e cilësisë së ujit dhe burimeve ujore, dhe rreziku i përmbajtjeve
- Faktorët klimaterikë – njohja e rritjes së rrezikut të erozionit bregdetar
- Vlerat materiale – infrastruktura, ndërtimet, burimet natyrore, mineralet, etj.
- Trashëgimia kulturore
- Pejzazhi

Në këtë proces përfshirët edhe identifikimi i pasojave të rëndësishme dhe dytesore, kumulative, me efekte bashkëvepruese (sinergjike), afat-shkurtër, afat-mesëm e afat-gjatë, të përhershme dhe të përkohshme, positive dhe negative.

▪ *Konteksti i Studimit*

Marrja parasysh e analizave të politikave dhe planeve e programeve të rëndësishme si dhe identifikimi i objektivave për mbrojtjen e mjedisit të vendosura në nivel Ndërkombëtar, nivelin e BE-së apo Shtetit Anëtar në BE.

Ekziston një hierarki politikash dhe planesh duke filluar që nga konventat ndërkombëtare, strategjitë Europiane, strategjitë kombëtare e deri tek strategjitë rajonale apo lokale, të cilat duhen pasur në konsideratë.

Tabela më poshtë tregon listën e strategjive dhe planeve kryesore të marra parasysh gjatë hartimit të Raportit të Vlerësimit Ndikimit në Mjedisë.

Angazhimet Ndërkombëtare	
Deklarata e Johannesburgut për një Zhvillim të Qëndrueshëm	Politikat ndërkombëtare dhe Europiane kanë ofruar parimet udhërefyese, në veçanti ato në lidhje me zhvillimin e qëndrueshëm, vlerësimin e natyrës dhe mbrojtjes së habitateteve e specieve.
Konventa mbi Diversitetin Biologjik	
Konventa për Mbrojtjen e Specieve Migratore të Botës së Egër	
Konventa për ligatinat e një rëndësie ndërkombëtare veçanërisht habitatet e	

shpendëve të ujit (Ramsar)	
Konventa për Mbrojtjen e Florës dhe Faunës së Botës së egër të Mjedisit Natyror në Evropë	
Konventa për mbrojtjen nga Ndotja të Detit Mesdhe (Barcelona)	
Konventa për Mbrojtjen e Kulturës Botërore dhe Trashëgimisë Natyrore	
Konventa për ruajtjen e botës së egër dhe habitateve natyrore Europiane	
Mundësi për Informacion, Pjesëmarrje Publike në Vendimmarrje dhe Mundësi për t'ju drejtuar Drejtësisë për Çështjet Mjedisore (Aarhus)	
Strategjia Evropiane për Zhvillim të Qëndrueshëm	
Perspektiva Evropiane e Zhvillimit Hapësinor	
Strategjia Evropiane për Biodiversitetin	
Programi i BE-se për Gjashtë Veprimet në Mjedis	
Dokumente Strategjike Kombëtare	
Strategjia Ndërkombëtare e Mjedisit (draft)	Jane marre parasysht parimet e përgjithshme të zhvilluara në Strategjinë Kombëtare të Mjedisit.
Drafti i dokumentat të MSA	Drejtimi mbi prioritetet dhe marrja parasysht e angazhimit karshi Bashkimit Europian për procesin e harmonizimit (me legjislacionin, etj.).
Strategjitë sektoriale duke përfshirë ato për administrimin e ujërave, transportit, energjisë, bujqësisë	Është kryer vlerësimi i strategjive sektoriale përkatëse, megjithëse ato ndryshojnë në mënyrën sesi janë të përfshira parimet për një mjedis të qëndrueshëm
Strategjia e Turizmit	Keto jane dokumenta politike të rëndësishme që paraqesin një këndvështrim në nivel kombëtar.
Plani i Veprimit dhe Strategji e Biodiversitetit	
Studimi i Zhvillimit Rajonal për Shkodrën dhe Lezhën	Paraqet kontekstin e politikave rajonale
Plani Rajonal i Veprimit në Mjedis	

2.8. Procedura e Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis

Kreu II, Neni 7, i Ligjit Nr.10440, date 07.07.2011, i ndryshuar me ligjin nr.12/2015përcakton:

1. Projektet private apo publike, të listuara në shtojcat I dhe II, bashkëlidhur këtij ligji, i nënshtrohen vlerësimit të ndikimit në mjedis, në përputhje me kërkesat e kreut II të këtij ligji, përpara dhënies së lejes përkatëse nga autoriteti përgjegjës për zhvillimin ose jo të projektit.

2. Procedura e vlerësimit të ndikimit në mjedis përfshin:

- procesin paraprak të vlerësimit të ndikimit në mjedis;
- procesin e thelluar të vlerësimit të ndikimit në mjedis.

3. Dokumenti bazë ku mbështetet procesi i VNM-së, është raporti i vlerësimit të ndikimit në mjedis, i

cili, në varësi të ndikimeve të mundshme të projektit, mund të jetë:

- raporti paraprak i VNM-së për projektet e shtojcës II;

b) raporti i thelluar i VNM-së për projektet e shtojcës I.

Referuar Shtojcës 2 të ligjit për VNM-en kemi:

Projektet që i nënshtrohen procedurës parapraketë Vleresimit të Ndikimit në Mjedis.

Pika 3. Prodhime infrastrukturore

a) Projekte për zhvillimin e pasurive të patundshme industriale

Pra, ky projekt i ndertimit të **Sheshit Industrial dhe infrastructures se nevojshme per instalimin e impinatit te asfaltobetonit**, duhet t'i nënshtrohet procedurës paraprake të VNM-es.

VKM Nr.686, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësive e të afateve për zhvillimin e procedurës së Vleresimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore", përcakton procedurën që po ndiqet

2.9. Tarifa e shërbimit

Në nenin 10 të Ligjit për VNM, përcaktohet:

- Zhvilluesi për projektet me ndikim në mjedis, që janë subjekt i këtij ligji, paraqet pranë QKL-së, përveç dokumentacionit të kërkuar sipas ligjit nr.10 081, datë 23.2.2009 "Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë", edhe dokumentacionin përkatës për procedurën e VNM-së, përfshirë:
 - a) Për projektet e shtojcës II:
 - i) raportin paraprak të VNM-së, të hartuar sipas llojit të projektit;
 - ii) projektin teknik të veprimtarisë;
 - iii) faturën e pagesës së tarifës së shërbimit, sipas përcaktimeve të nenit 27 të këtij ligji.
- Neni 27, i Ligjit për VNM-en përcakton:
 1. Për kryerjen e procesit të VNM-së, zhvilluesi paguan tarifën përkatëse të shërbimit, me paraqitjen e raportit paraprak të VNM-së ose me paraqitjen e raportit të thelluar të VNM-së.
 2. Tarifa dhe vlera përkatëse për shërbimet që kryen ministria për procesin e VNM-së, miratohen me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për mjedisin dhe Ministrit të Financave.

Referuar Udhezimit Nr.7938, date 17.07.2014 të Ministrit të Mjedisit dhe Nr.10442/1, date 31.07.2014 të Ministrit të Financave, tarifa përkatëse e shërbimit për shqyrtimin e kërkesë për procesin e Vleresimit Paraprak të Ndikimit në Mjedis **është 30.000 leke.**

Kjo tarife do të paguhet në llogari të Ministrisë së Mjedisit nëpërmjet pagesë së fatures për arketim.

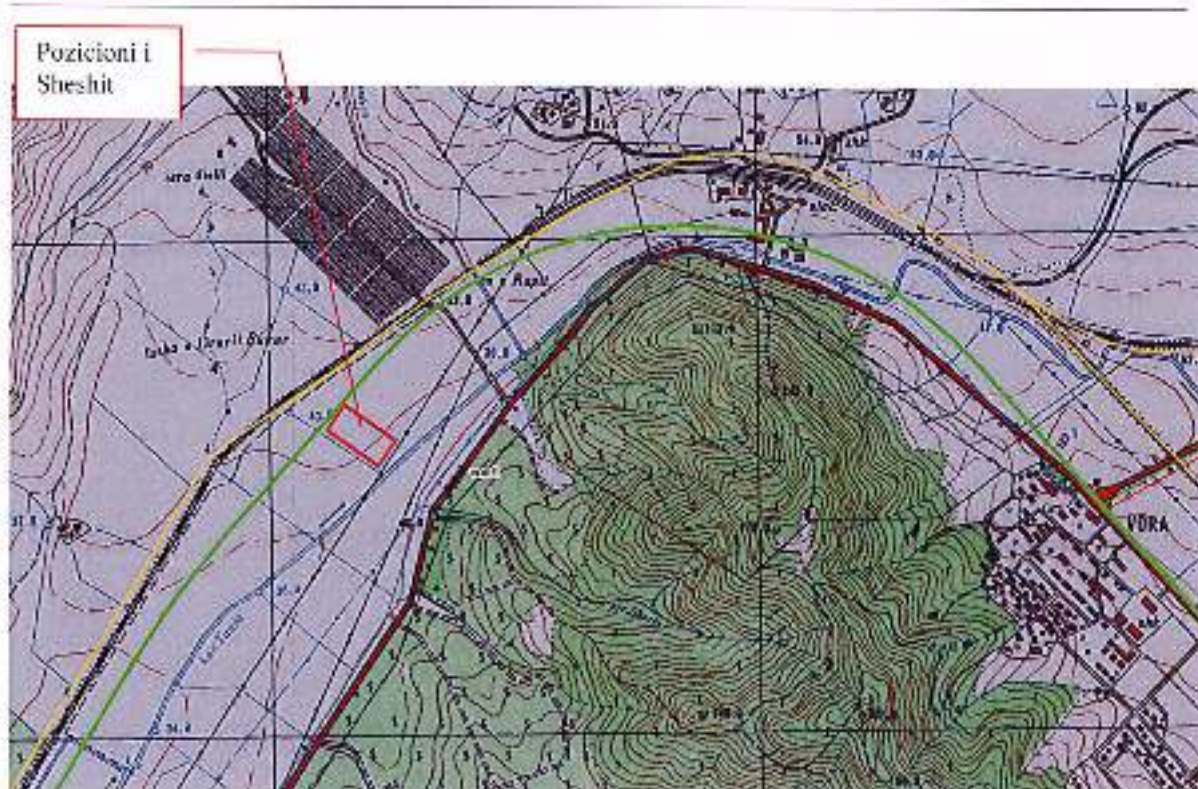
III. QELLIMI I PROJEKTIT

3.1. Pozicioni gjeografik dhe vendndodhja e zbatimit te projektit

Objekti eshte vendosur ne nje zone industriale, fshati Marikaj, Bashkia Vore, Tirane, duke shfrytezuar nje hapesire optimale per kete qellim.

Pozicioni gjeografik ne Ortofoto

Pozicioni i struktureve në zhvillim mbi relievin topografik

Objekti ndodhet në Mrikaj, Bashkia Vore në krahun e majtë të Autostradës Tirane Durres

KOORDINATAT:

1. X: 45 85 523.63	Y: 43 86 038.83
2. X: 45 85 570.29	Y: 43 86 084.89
3. X: 45 85 497.58	Y: 43 86 188.31
4. X: 45 85 451.44	Y: 43 86 138.32

3.2. Pershkrimi i sheshit qe do te perdoret per zhvillim

Ky truall ndodhet ne zonen kadastrale nr. 2596 me nr Pasurie 2530 dhe siperfaqe 7814m². Objekti ku zhvillohet veprimtaria qe ne pershkruajme eshte pjese e fshatit Marikaj Bashkia Vore, ne krahun e majte te autostrades Tirane –Durrës.

Trualli i ketij subjekti ka një shtrirje gjatësore në drejtimin veri-jug duke u kufizuar :

- ◆ nga veriu : Autostrada Tirane Durrës
- ◆ nga lindja : parcela bujqesore me nr 25/23
- ◆ nga jugu : kanal kullimi
- ◆ nga perëndimi : : parcela bujqesore me nr 25/29

Trualli mbi të cilën do te instalohet impinanti i prodhimit të betoneve eshte nje shesh prej betoni, mbi të cilin kryhen të gjitha proceset e prodhimit me siperfaqe 1600m².

Me poshte po paraqesim treguesit e lejes zhvillimore per sheshin e marre ne studim:

Siperfaqja e truallit ku vendoset objekti:	7814 m ²
Siperfaqe e platformes betonit ku do te montohet impianti asfalto-betonit:	1600 m ²
Siperfaqe gjelberim:	890 m ²
Siperfaqe parking:	980 m ²
Siperfaqe per depozitim materialet inerte (lende e pare);	1120 m ²
Rruge sherbimi:	1300 m ²

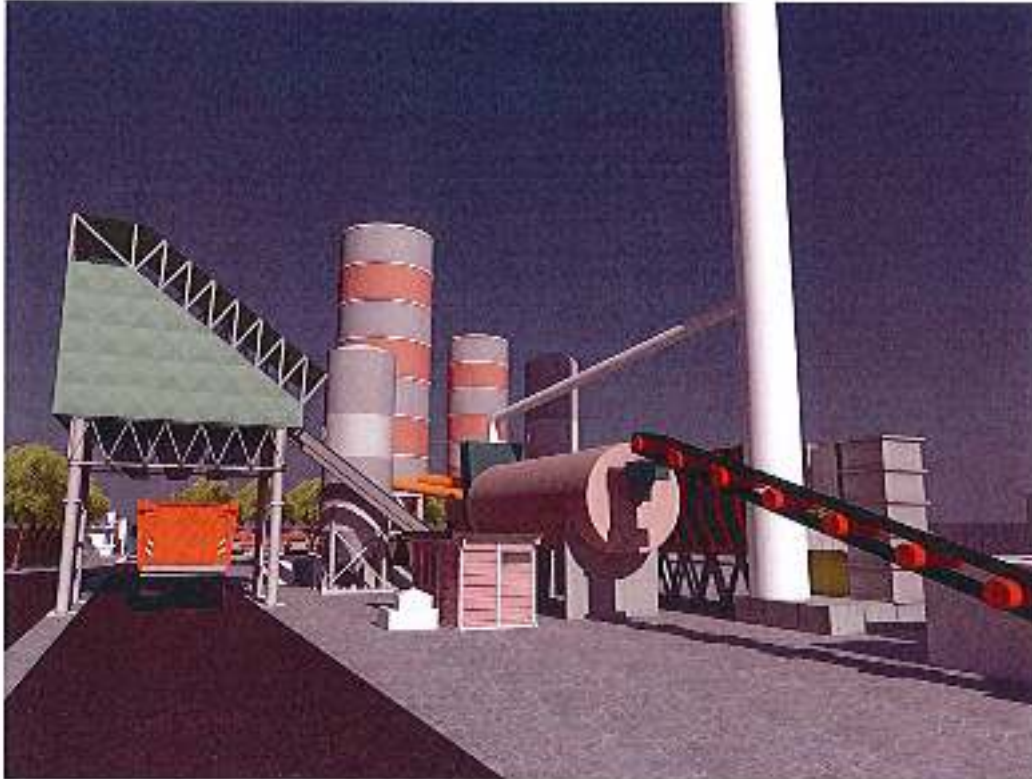
Në shërbim të gjithë veprimtarisë prodhuese janë edhe :

- magazina e mbajtjes e mjeteve/veglave të punës për punëtorët.
- dhomat e shveshjes të punëtorëve të pajisura me garderoba dhe ambientet hidro-sanitare.
- sheshi i parkimit të mjeteve të transportit, mjeteve ngarkuese e ngritëse transportuese të vetë subjektit.
- ofiçina e mirëmbajtjes së mjeteve të transportit, pajisjeve të linjave teknologjike etj.
- ambientet e administratës, një godinë një katëshe me ambiente zyrash, ambiente salla mbledhjes e takimesh, ambiente hidro-sanitare etj.

E gjithë hapsira e lire përshkruhet nga rrugë automobilistike të shtruara me granit, në të cilat qarkullojnë mjetet ngritëse/ngarkuese si dhe mjetet e transportit të brendshëm dhe ato të transportit jashtë subjektit.

Perreth perimetrit do mbillen peme, ne ambientet e parkimit do kete siperfaqe te gjelbra.

Prodhimi i asfaltit.

Në vëndin tonë prej shumë vitesh është prodhuar asfaltobeton që është përdorur për shtrimin e rrugëve e shesheve, në veprat industriale, etj. Prandaj egziston një eksperiencë e mirë e cila po pasurohet me futjen në përdorim të pajisjeve dhe proceseve teknologjike bashkëkohore. Tashmë, prodhimi i asfalteve të markave të ndryshme, bëhet në impjante të automatizuar, me pjesmarrjen e një numri të kufizuar punëtorësh.

Për prodhimin e asfaltit përdoren lëndët në vijim :

- Rërë e larë 0-5mm;
- Granit i parë 5- 10mm;
- Granit i dytë 10-20mm;
- Bitum ;
- Shtesa të veçanta sipas recetave përkatëse të llojit të asfaltit;
- G.L.N. ose naftë/solar

Inertet janë prodhim i subjekteve , dhe ato sistemohen në kohë të përshtatshme në sillozët apo depozitat përkatëse të impiantit.

Bitumi kryen funksionin lidhës të lëndëve pjesmarrëse në sajë të vetive të tij fiziko-kimike si viskozitet, densiteti,elastiçiteti, poroziteti në përqindje i konglomeratit bituminoz,aftësia ngjitesë etj. Treguesite tij cilësor brenda standarteve përkatës, bëjnë që asfalti i prodhuar të jetë i qëndrueshëm ndaj faktoreve të jashtëm.

Klienti, porosit sasinë dhe markën e kërkuar të asfaltit, mbështetur në projektin që ai do të zbatojë. Kështu, teknologu i impiantit, fut të dhënat e duhura në pultin e komandimit, duke përcaktuar sasi të respektive të inerteve, bitumit, shtesave nëse duhen apo jo, nivelin e temperaturave etj.

Në vijim po japim pajisjet më kryesore të këtij impianti :

- bunkeri i inerteve me tre ndarje ;
- transportieri inerteve.;
- furra për tharjen/ngrohjen e inerteve ;
- depozita e bitumit ;
- depozita e solarit dhe mazutit;
- depozita e naftës ;
- peshorja;
- ventilatori i ajrit;
- pajisjet e kapjes së pluhurave;
- kaldaja për ngrohjen e solarit dhe bitumit ;
- përzierësi ;
- pulti komandimit të procesit të prodhimit të asfaltit ;
- transportjeri dhe bunkeri i produktit të gatshëm .

Impiani është i pajisur me sistem filtrash të cilë nuk lejojnë daljen e pluhurave në kokerrise deri në 75 mikron të dalin jashtë keto pluhura rikethen në procesin prodhimit si filer i cili është një element shumë i rëndësishëm për prodhimin asfalto betoneve një numër pajisjesh e makinerishë për ngarkimin e inerteve, transportin e inerteve, transportin e konglomerateve që prodhon impianti, shtrimin e asfaltobetonit në tokë, vibrimin dhe ngjeshjen e tij.

Impianti i prodhimit të asfaltit, ka destinacion kryesor prodhimin e konglomerateve bituminoze për nevojat e klientëve të cilët i përdorin ato për shtrimin e rrugëve.

Konglomeratet bituminoze kanë ngjyrë të zezë, me aromë karakteristike dhe gjendje fizike viskoze.Temperatura e nxehjes në furrën e përzierjes së inerteve arrin 180 °C.

3.3. Përshkrim i punimeve dhe materialeve

Përgatitja e formacioneve përfshin këto punë:

- Njohja dhe saktësimi i rrjeteve të instalimeve nën tokë si p.sh.: tuba të furnizimit të ujësjellësit, tuba të shkarkimit, kablo elektrike e telefonie etj.
- Matja e terrenit dhe marrja e provave të dheut
- Heqja e dheut me humus dhe transportimi apo ripërdorimi i tij.
- Hapja e gropave të themeleve deri në thellësinë e nevojshme

Gërmime

Gërmim dheu për themele ose për punime nëntokësore, deri në thellësinë 1,5 m nga rrafshi i tokës, në truall të çfarëdo natyre dhe konsistence, të tharë ose të lagur (argjilë edhe n.q.s. është kompakte, rërë, zhavorr, gurë etj.) duke përfshirë prerjen dhe heqjen e rrënjëve, trungjeve, gurëve, dhe pjesëve me volum deri në 0.30 m³, plotësimin e e detyrimeve në lidhje me ndërtimet e nëndheshme si kanalet e ujrave të zeza, tubacionet në përgjithësi etj..

Punime Betoni dhe betonarmeje

Betoni do të jetë një përzierje e çimentos Portland, ujit dhe agregateve me ose pa boshllëqe ajri apo shtesa për pakësimin e përmbajtje së ujit.

E gjithë çimentoja e përdorur do të jetë, veçse po të thuhet ndryshe, çimento e zakonshme Portland e cilësisë më të mirë të një marke të aprovuar nga Inxhinieri dhe do të plotësojë në çdo drejtim me B.S. No. 12 për çimenton Portland dhe me ASTM C150, Tipi 1.

I gjithë ndërtimi prej betoni poshtë pllakave në kontakt me tokën duhet të jetë prej çimentoje Portland me rezistencë sulfate dhe duhet të jetë e hidroizoluar dhe në përputhje me Standartin Britanik, BS. 4027, Part 2: 1972 ose ASTM- C150, Tipi V.

Çdo thes çimento duhet të ketë të stampuar emrin e prodhuesit dhe numrin e serisë. Lloji i çimentos duhet të jetë i njëjtë me atë të përmendur në raportin e analizës. Nuk duhet të përdoren thasë të përdorur njëherë me pare.

Çimentoja duhet të shpërndarjes në terren në thasë të vulosur në sasi të mjaftueshme për të siguruar që të mos ketë pezullim apo ndërprerje të punës së betonimit në çdo kohë.

Nuk duhet të përdoret as çimentoja e ndenjtur dhe as e ngurtësuar. Çimentoja e mbetur në sasi të mëdha në fabrikë për më tepër se tre muaj pa u shpërndarë, ose çimentoja në thasë të ruajtur me magazina lokale nga Kontraktori apo nga një shitës për më tepër se një muaj pas shpërndarjes nga fabrika, mund të testohet përpara përdorimit dhe duhet të kthehet mbrapsht nëse rezulton se nuk përmbush ndonjë nga kërkesat e këtyre Specifikimeve.

Agregatet

Agregatet e përdorur në punimet e përherëshme duhet të jenë materiale natyrale të marra vetëm nga burime të aprovuara.

Përpara se çdo material nga ndonjë burim i veçantë të përdoret, Kontraktori duhet të marrë kampione të çdo madhësie që ai propozon për përdorim dhe duhet të kryejë të gjitha provat dhe analizat e nevojshme për të treguar se kampionet përputhen me Specifikimet.

Rezultatet e këtyre provave, etj. Duhet të paraqiten tek Përfaqësuesi i Inxhinierit dhe aprovimi i tij duhet të merret para se materiali të përdoret në punime. Pjesë e çdo kampioni do të nevojitet për kryerjen e provave të përzierjes së betonit dhe një pjesë duhet të mbahet për t'u krahasuar me shpërndarjet e mëpasme.

Agregati i imët duhet të jetë natyral ose rërë e prodhuar dhe modulet e imtësisë nuk duhet të variojnë më shumë se +0.20 nga vlera e përdorur në përcaktimin e raporteve të përzierjes. Nëse do të përdoret rërë natyrale ajo duhet të merret nga një karrierë e parovuar nga Inxhinieri.

Agregati i ashpër (kokërr madh) duhet të jetë agregat i marrë nga karrierat e aprovuara nga Inxhinieri.

Hekuri

Ky punim do të konsistojë në furnizimin dhe vendosjen e hekurit për armim sipas Specifikimeve dhe në përputhje me vizatimet.

Hekuri për armim duhet të jetë shufra me rezistencë të lartë në tërheqje dhe në përkulje dhe të plotësojë kërkesat e ASTM A615 dhe me një rezistencë të garantuar në këputje jo më pak se 42 N/mm².

Hekuri i butë me rezistencë të ulët duhet të garantojë një rezistencë në këputje jo më pak se 250 N/mm².

Teli që përdoret për lidhjen e hekurit punues do të jete nga hekuri i butë i zi i rumbullakët. Diametri i këtij teli nuk duhet të jetë më pak se 16 S.W.G. (1.6 mm) dhe lidhja duhet të përdridhet fort me pinca speciale. Fundet e lira të telit lidhës duhet të kthehen nga ana e brendshme.

3.4. Lidhja me infrastrukturen inxhinireike

- Furnizimi me ujë

Për sistemin e furnizimit me ujë të ndërtesës mund të përdoren tuba plastike PPR (Polipropilen) që plotësojnë të gjitha kërkesat e cilësisë sipas standartit ISO 9001 dhe DIN 8078 (kërkesat për cilësinë dhe testimin e tubave) ose mund të përdoren tuba xingato që janë konform standarteve të mësipërm për cilësinë dhe testimin e tyre. Theksojmë se tubat prej PPR janë afro 15 herë më të lehtë se tubat e çelikut.

Tubat për furnizimin me ujë duhet të sigurojnë rezistencë ndaj korrozionit, rezistencë të lartë ndaj agentëve kimikë, peshë të lehtë, mudnësi të thjeshta riparimi e transporti, ngjitje të thjeshtë dhe të shpejtë, jetëgjatësi mbi 30 vjet dhe rezistencë ndaj ujit të ngrohtë.

Velitë e tubave PPR duhet të jenë si më poshtë:

25

- Densiteti i materialit PPR 0,9 g/cm³
- Pika e ngjijës 146 gradë celcius
- Konduktiviteti termik në 20 gradë 0,23 W/m.K
- Koeficienti i zgjerimit termik linear 1,5 x 0,0001 K
- Moduli i elasticitetit në 20 gradë 670 N/mm²
- Sforcimi gjatë rrjedhjes në 20 gradë 22 N/mm²
- Sforcimi i thyerjes në 20 gradë 35 N/mm²

Diametrat e tubave do të jenë në funksion të sasisë llogaritëse të ujit të pijshëm dhe shpejtësisë së lëvizjes. Gjatë llogaritjeve, shpejtësia e lëvizjes duhet të merret në intervalet 0,8-1,4 m/sek.

Gjatësia e tubave është 6-12 m, kurse diametri dhe spesori duhet të jenë sipas të dhënave në vizatimet teknike. Të dhënat mbi diametrin e jashtëm të tubit, presionin, emrin e prodhuesit, standartit që i referohen, viti i prodhimit, etj, duhet të jepen të stampuara në çdo tub.

Linjat kryesore horizontale të furnizimit me ujë vendosen me pjerrësi në ngjitje në drejtim të lëvizjes së ujit jo më pak se 2%. Largësia midis tubave të kanalizimit që dalin tërthor nga godina dhe të lidhjeve të furnizimit me ujë, duhet të jetë jo më pak se 1 m në plan horizontal dhe gjithmonë në kuotë më të lartë se kanalizimet e ujrave të zeza.

- Rrjeti i jashtëm i shkarkimeve

Për shkarkimet e ujrave do të përdoren tuba plastike PVC që plotësojnë të gjitha kërkesat e cilësisë sipas standartit ISO 4427 dhe prEN 12201.

Këto tuba duhet të sigurojnë rezistencë perfekte ndaj korrozionit, rezistencë të lartë ndaj agjentëve kimike, peshë të lehtë, mundësi të thjeshta riparimi, transporti dhe lidhje, ngjitje të thjeshtë dhe të shpejtë.

Përmasat e tubave do të jenë në funksion të sasisë llogaritëse të ujit të ndotur, shpejtësisë së lëvizjes dhe shkallës së mbushjes së tyre. Gjatë llogaritjeve, shpejtësia e lëvizjes duhet të merret 1-2 m/sek, kurse shkalla e mbushjes duhet të jetë 0,5 – 0,8 e seksionit të tubit.

Tubat e shkarkimit duhet të vendosen në të gjithë lartësinë e ndërtesës, në formën e kollonave, në ato nyje sanitare ku aparatet janë më të grupuara dhe mundësisht sa më afës atyre nyjeve që mbledhin më shumë ujëra të ndotura dhe ndotje më të mëdha.

- Instalimet elektrike

Të gjitha kabllo të duhet të vendosen në mënyrë të tillë që të kenë në anë etiketën dhe vulën e prodhuesit ose prova të tjera të origjinës dhe kontraktuesi duhet të marrë çertifikatat e testeve të përhershme të prodhuesit kundër një urdhri të dhënë, n.q.s. kërkohet nga Inxhinieri.

Numri i kabllove që duhen instaluar në tuba duhet të jetë aq sa të lejojë futjen e lehtë pa dëme të kabllove dhe nuk duhet të zërë në asnjë rrethanë më shumë se 40% të hapësirës. Instalimi duhet të përputhet me KTZ në Shqipëri.

Asnjë kabëll me seksion më të vogël se 2.5 mm^2 s'duhet të përdoret me instalim vetëm nëse përmendet në veçanti. Përçuesit e tokës duhet të kenë një masë minimale të kërkuar nga rregullorja.

27

të përshtatshme për zhvillimin bujqësor dhe atë urban, me dalje në det dhe burime të shumta turistike.

Relievi është i shumëllojshëm, si për sa i përket lartësive, ashtu edhe formave të tij. Shtrihet nga niveli i detit e deri në lartësinë 1848 m (maja e Sënoit të Madh, i cili kufizohet me rrugën e Bulqizës). Pra relieve i Qarkut Tiranë përbëhet nga të gjitha format e tij si: bregdeti, fushat, luginat, kodrat dhe malet.

Vija bregdetare përcaktohet nga prania e Detit Adriatik në zonën e Kavajës, me një shtrirje prej 33 km dhe me një plazh të mrekullueshëm, ku ndërthuren flora dhe fauna e pasur mesdhetare. Ajo formohet nga rënia mjaft e pjerrët e kodrave të Kryevidhit në Perëndim të qytetit të Kavajës. Kjo është një rivierë e vogël, por me vlera të pasura turistike. Një pjesë e saj është e ulët me plazhe të gjera ranore (plazhi i Spillesë) në bregun e djathtë të grykës së Shkumbinit, plazhi i Karpenit në Jug të Gjirit të Durrësit etj.

Fushat kryesore janë ajo e Tiranës (pjesë e Fushës së Arbrit) dhe ajo e Kavajës. Fusha e Tiranës shtrihet në drejtim të veriut deri në Kamëz, në drejtim të Jugut deri në rrjedhën e lumit Erzen, në drejtim të perëndimit deri në vijën Vorë – Yzberish dhe në drejtim të Lindjes, deri në vijën Babru-Zall Herr-Qinam, ku fillon e ngrihet mali i Dajtit. Lartësia e fushës varion 25 – 30 m në Perëndim, në 100-150 m në Lindje, derisa njehsohet me kodrat përreth. Pikërisht në skajin Lindor të fushës së Tiranës, gjendet edhe qyteti i Tiranës. Fusha e Kavajës (ndryshe Myzeqeja e Kavajës) shtrihet nga rrjedha e poshtme e Shkumbinit në Jug e deri tek Mali i Robit në Veri. Ndodhet pikërisht mes kodrave të Kavajës në Lindje dhe atyre të Kryevidhit në Perëndim. Pjesë e fushës së Kavajës është edhe ajo e Spillesë.

Luginat kryesore të Qarkut Tiranë janë ajo e Erzenit në lumin e Tiranës dhe Lumit të Tërkuzës. Këto e kanë filluesën nga Malësia e Tiranës dhe pasi çajnë tërthorazi vargmalin Krujë – Dajt, ku formohen edhe disa gryka dhe kanione disa qindra metra të thella, përfundojnë në fushën e Tiranës, ku lugina pothuajse zhduket dhe merr pamjen e fushës.

Kodrat zënë një sipërfaqe të madhe, sidomos në periferi të fushave, ku formojnë grumbuj e madje blloqe të tëra kodrinore me relief të ulët. (50m-200m). Qyteti i Tiranës është i rrethuar pothuajse i tëri nga vargjet kodrinore si ato të Ibë-Linëz-Vaqarr-Sharrë-Arbanë, Sauk-Lundëretj. Zona më e lartë kodrinore është ajo e Krrabës që pjesërisht i takon rrethit të Elbasanit. Në zonën kodrinore të Tiranës bën pjesë edhe ajo që quhet Rrëza e Dajtit, e cila shtrihet në rrëzën perëndimore të malit të Dajtit, nga gryka e Skoranës në Juglindje, aty ku del lumi Erzen. Fshatrat kryesorë të kësaj rrethine janë: Gurra, Brani, Priska e Madhe, Lanabregasi, Linza, Tujani, Zall-Herri, Priska e Vogël, Selita e Vogël etj.

Në rrethin e Kavajës, kodrat kryesore janë ato të Kryevidhit në Perëndim.

Malet zënë pothuajse të gjithë pjesën lindore të qarkut. Në pjesën lindore të zonës fushore-kodrinore shtrihet në drejtimin Veri-Juglindje vargmali i Bjesh- Dajt-Mali i Priskës-Mali i Peshkasheshit. Një veçori tjetër e malit të Dajtit janë qafat dhe grykat lumore që çajnë tërthor malin në qindra metra thellësi dhe disa kilometra gjatësi, duke krijuar kanione madhështore me bukuri mahnitëse. Këtu mund të përmendim

grykën e Skoranës e cila çahet nga Erzeni ,gryka e lumit të Tiranës midis Zall-Dajtit dhe fshatit Brar, gryka e lumit të Tërkuzës nga Zall-Bastari në Zall-Herr etj. Mali me Gropa shtrihet në Lindje të Dajtit. Karakteristike për këtë mal janë përhapja shumë e madhe e proceseve dhe formave karstike të relievit, veçanërisht gropave, hinkave, gërxheve etj.

Rrethi i Tiranës është i kufizuar:

- nga jugu me rrethin e Peqinit,
- nga juglindja me rrethin e Elbasanit,
- nga verilindja me rrethin e Bulqizës,
- nga verilindja e veriu me rrethin e Matit,
- nga veriu e pjesërisht nga veriperëndimi me rrethin e Krujës,
- nga perëndimi me rrethin e Durrësit dhe se fundi,
- nga jugperëndimi me rrethin e Kavajës

Rrethi i Tiranës është ndërtuar mbi një terrace aluvionale, ndodhur midis ultësirës së lumit të Tiranës dhe planit të parë të sistemit kodrinor të Kërrabës. Kjo është një fushë e gjere, pjese e hapësirës me të madhe që mban emrin e trevës së Tiranës. Fusha e Tiranës së bashku me fushat e tjera të Krujës e të Lezhës, formojnë pjesën Veriore të Ultësirës Perëndimore. Pjesa fushore e qytetit zë 37% të sipërfaqes dhe lartësia mesatare e qytetit arrin në 110m. Kjo fushë ose "tarracë" ka një pjerrësi të lehte me rënie në drejtimin Veri-Perëndimor drejt detit, çka lejon dhe derdhjen e ujërave të lumenjve në të. Në anët e tjera ndodhen kodrinat (e Saukut, Kërrabës e Vaqarit), të cilat formojnë një kurorë, përkatësisht në skajet Perëndimore, lindore dhe Jugore të qytetit që arrijnë 120 e 130 metra lartësi.

Qarku i Tiranës dhe qyteti i Tiranës si kryeqytet i Shqipërisë kanë pësuar ndryshime të konsiderueshme gjatë 15 viteve të fundit. Levizja e popullatës si brenda vendit dhe jashtë tij kanë shërbyer si strategji mbijetese për banorët e vendit. Shumë banorë e kanë lënë Tiranën, por shumë me tepër kanë levizur nga pjesët e tjera të vendit.

Tirane ka ofruar zgjidhje për shumicën e shqiptarëve që kanë zgjedhur të jetojnë në Shqipëri. Fillimisht shumë familje u zhvendosën në drejtim të Tiranës për të shpëtuar izolimit provincial dhe varferisë. Sot shumë të tjerë zhvendosën drejt Tiranës për të zhvilluar bizneset e tyre, jete me të mire dhe arsimimin e fëmijëve. Tirana është bërë qyteti i larmisë kulturore, nderimeve të shpejta dhe rritjes ekonomike.

Qarku ka një popullsi rreth 1 milion banorë, përfshirë banorët e përhershëm dhe punëtorët sezionale. Përmirësimet në infrastrukture, tregti, administratë, arsimim dhe mbrojtjen e mjedisit janë të nevojshme. Tirana ballafaqohet sot me kërkesat për të siguruar jetesë me të mire për banorët e saj, dhe kushte me të mira për rritje të vazhdueshme ekonomike. Fshatrat përgjate rrugëve kryesore po kthehen në qyteza nga rritja e shpejta industriale.

Qarku i Tiranës i cili ka një sipërfaqe të përgjithshme prej 1 652 km² përmban dy rrethe, ato të Tiranës dhe të Kavajës

b. Nje veshtrim i shkurter historik

Rrethi i Tiranës, është një muze i hapur i historisë së vjetër dhe të re të Shqipërisë. Ai mbart një histori të lashtë, e cila përbëhet kryesisht nga kultura ilire, nga kalatë e shumta që ndodhen në rrethinat e saj dhe që kanë vlera të mëdha historike.

Në vitin 1583 Tirana konstatohet se është shënuar në defterin osman si një fshat me 8 shtëpi, nga të cilat 7 myslimanë dhe një e krishterë. Por historia e Tiranës shënon një kthesë të madhe që në vitin 1614, kur Sulejman Pashë Bargjini, një sanxhakbej nga fshati Bargjin (sot ndodhet në zonën pas Medresesë në kryeqytet), ndërtoi në qendrën e sotshme të qytetit një xhami, një han, një hamam dhe një furrë (me kohë të zhdukura). Pikërisht në këtë pike të fushës kryqëzoheshin edhe rrugët e karvanëve të tregtarëve, gjë që ndikoi në kthimin e saj si qytet. Ajo filloi të bëhej një destinacion tërheqës për feudalët e viseve fqinje, siç ishin feudalët e Krupës, Spënjollës e familjes Toptani. Dalëngadalë Tirana u bë një nga qytetet kryesore të Shqipërisë së mesme. Gjatë shekullit XIX ajo njohu një zhvillim të dukshëm ekonomik, shoqëror, kulturor dhe artistik.

Qyteti mori formën e tij urbanistike që e ruajti deri në fund të Luftës së I Botërore.

Ngritja e objekteve kulturore po vazhdonte me forma nga më të ndryshmet. Biblioteka e parë, edhe pse me libra turqisht e arabisht, daton në vitin 1834, ndërsa postë-telegrafi, në 1862. Më 1912 edhe qytetarët e Tiranës formuan çeta patriotike në përgjigje të kryengritjeve të përgjithshme kundër osmanëve. Tirana u përfaqësua me 2 delegatë në kuvendin Kombëtar të Vlorës, që shpalli pavarësinë e Shqipërisë më 28 nëntor 1912. Në vitin 1913, në fshatin Shëngjergj, u hap shkolla e parë shqipe në të gjithë Qarkun e Tiranës.

Organet e larta të shtetit shqiptar që dolën më 1920 nga Kongresi i Lushnjes u vendosën më 11 shkurt 1920 në Tiranë, që u caktua përkohësisht si kryeqytet i Shqipërisë, ndërsa përfundimisht Tirana u shpall si kryeqytet me statusin e Republikës shqiptare në Janar 1925. Gjatë periudhës 14-vjeçare të qeverisjes së Ahmet Zogut si President i Republikës (1925-1928) dhe si mbret i Shqipërisë (1928-1939), Tirana njohu një periudhë tjetër zhvillimi. Kështu, në vitin 1926 u hodhën bazat e para të një plani rregullues të qytetit me boshtin kryesor Bulevardin e Madh me drejtim Veri – Jug.

Në vitin 1931 u ngrit ansambli i ndërtesave të ministrive në sheshin "Skënderbe", më 1938 përfundoi ndërtimi i Bankës Kombëtare të Shqipërisë, si dhe u ngrit radiostacioni e filloi nga puna Radio Tirana me emisione të kufizuara. Për sa i përket pushtimit fashist, në Tiranë ushtritë italiane hynë më 8 prill 1939 dhe vazhdoi deri më shtator të vitit 1943, kohë kur hynë trupat gjermane. Gjatë viteve të luftës Tirana u shqua për qëndresat që i bëri pushtuesve, me qëllim rivendosjen e pavarësisë së vendit. Në vitet 1939 – 1944 në Tiranë u ndërtuan shumë objekte publike, kryesisht me kapital shqiptar dhe Italian, të cilat synonin përmirësimin e strukturës ekonomike dhe urbanistike të qytetit, si hotel "Dajti", Kryeministria, Pallati i Brigadave, kompleksi i sheshit të sotshëm "Nënë Tereza", Materniteti, etj. Pas viteve 50, si rrjedhojë edhe e zhvillimit ekonomiko-social, u kthye në një qytet, i cili po thithte shumë banorë të ardhur nga qytete të tjera të vendit me shpresë për të gjetur alternative më të mira punësimi dhe jetese. Kjo tendencë vihet re edhe sot ku shumë qytetarë nga qytetet e tjera të vendit migrojnë drejt Tiranës, duke e bërë një qytet të mbipopulluar. Gjithashtu, në Tiranë është përqendruar edhe jeta politike e vendit me institucionet përkatëse.

c. Bashkia Vore

i. Te dhena te pergjithshme

Zona Gjeografike: Bashkia e re e Vorës shtrihet në Shqipërinë qendrore dhe kufizohet në veri me bashkinë Krujë, në lindje me bashkinë Kamëz, në jug me bashkinë Tiranë, në jug-perëndim me bashkinë Shijak dhe në lindje me bashkinë Durrës.

Popullsia: Sipas Censurit të vitit 2011, në territorin e bashkisë së re Vorë ka 25,511 banorë ndërsa sipas Regjistrit Civil ka 36,230 banorë. Me një sipërfaqe prej 82.72 kilometrash katrore, densiteti i popullsisë sipas të dhënave të censurit është 308 banorë km² ndërsa sipas Regjistrit Civil, densiteti është 438banorë km².

Qarku	Qendri e bashkisë	Njësi administrative përbërëse	Qytetet dhe fshatrat në përbërje të tyre	Popullsia sipas Censurit 2011	Popullsia sipas Regjistrit Civil	Sipërfaqja KM ²
Tiranë	Qyteti Vorë	Vorë	Qyteti Vorë, Fshatrat: Vorë, Marcinat, Shangë, Gencat, Gjokaj, Kur, Merikaj, Pizar	25,511	36,230	82.72
		Prezë	Fshatrat: Prezë, Ahmetoc, Polaq, Pustë Prezë, Gëg, Kocër, Ndërmjetës, Dreg - Shkozë			
		Bërxullë	Fshatrat: Bërxullë, Mukaj, Donje			

Bashkia e re përbëhet nga tre njësi administrative të cilat janë Vorë, Prezë dhe Bërxullë. Në këtë bashki ka një qytet dhe 18 fshatra. Të gjitha janë njësi përbërëse të rrethit Tiranë, qarku Tiranë.

ii. Pozita gjeografike

Bashkia e re e Vorës shtrihet në kryqëzimin kryesor rrugor të Shqipërisë ku lidhet Tirana me Durrësin dhe veriu me jugun e vendit. Për rrjedhojë, në territorin e kësaj bashkie janë vendosur një pjesë e rëndësishme e industrisë së lehtë dhe të ndërtimit ndërsa bujqësia është përqendruar në disa produkte me vlerë të lartë të shtuar si lulet. Në Bashkinë e Vorës janë të regjistruara mbi 800 biznese të mëdha.

Në ish-komunën Prezë gjendet një kala mesjetare e cila përbën në resurs të vogël turistik.

Vora dhe tri njësitë përbërëse kanë parë rritje të shpejtë të popullsisë përgjatë 25 viteve të fundit, gjë që ka sjellë edhe një numër të konsiderueshëm ndërtimesh jashtë planeve urbanistike dhe pa infrastrukturë.

Vora, si njësi fiziko-gjeografike, bën pjesë në rajonin perëndimor të Shqipërisë dhe shtrihet në vargun kodrinor-fushor "Rodon-Vorë-Krrabë". Është nja lidhëse kryesore që lidh veriu të Shqipërisë me jugun. Ka relief kodrinor-fushor me shtrije gjeografike 12.5 km veri-jug dhe 6.2 km në drejtimin lindje-perëndim. Ndodhet 7 km nga aeroporti i vetëm kombëtar, ai i Rinasit, 16 km nga kryeqyteti i Shqipërisë, Tirana dhe 20 km nga porti i Durrësit. Përfshihet në prefekturën e Tiranës, e cila është e pozicionuar në gjerësinë gjeografike: veri 41030'56"; jug 41007'10"; gjatësi gjeografike: lindje 20013'29", perëndim -19035'32".

Bashkia Vorë kufizohet nga këto njësi vendore:

- Në jug me komunën e Ndroqit (Tiranë)
- Në juglindje me komunën e Kasharit (Tiranë)
- Në lindje me komunën e Bërxullit (Tiranë)
- Në verilindje me komunën e Prezës (Tiranë)
- Në perëndim me komunën e Maminasit dhe Manzës (Durrës)

Në këtë aspekt bashkia e Vorës shihet në 2 këndvështrime. Këndvështrimi i parë është lehtësia që ofron pozita gjeografike të favorshme, ku Vora paraqitet si një nyje lidhëse ndërmjet aeroportit të vetëm kombëtar, portit të Durrësit si dhe kryeqytetit të vendit. Për këtë arsye bizneset kanë lehtësi në tregtimin, qarkullimin e produkteve të tyre në tregjet kombëtare dhe ndërkombëtare.

Në këndvështrimin e dytë Vora gjen një promovim nëpërmjet shërbimit cilësor që ofrohet nga administrata tatimore e bashkisë në drejtim të zhvillimit të metejshëm dhe nxitjes së biznesit, shërbim që mbështet në parimet themelore si parimi i ligjshmerisë, barazisë, transparencës, përgjegjshmerisë, pashmerisë etj.

Zhvillimi i metejshëm do të përcaktohet dhe orinetohet me drejte nëpërmjet hartimit dhe implementimit të masterplanit të të gjithë zones, krijimit të lehtësirave për bizneset ekzistues dhe atyre të reja, përmirësim të metejshëm të klimës për tërheqjen e investimeve shqiptare dhe të huaja si dhe kualifikim të gjeneratës së re për të qenë e aftë të integrohet sa më mirë në tregun e punës, dhe të aftësohet në shfrytëzimin e teknologjive ekzistuese dhe atyre të pritshme.

Në territorin e bashkisë Vore ushtrojnë aktivitetin 749 biznese. Nga ku:

- 297- biznesi i madh
- 452 – biznesi i vogël.

Ky numer i madh biznesi tregon për një ambient të sigurt për kryerjen e investimeve apo ushtrimin e veprimtarive të ndryshme ekonomike në hapësirën administrative të bashkisë

iii. Sfidat e pushtetit vendor pas ndarjes së re administrative

Rritja e konsiderueshme e popullsisë së zonës gjatë 25 viteve të fundit nuk është shoqëruar me investimet e nevojshme në infrastrukturë për t'i shërbyer popullsisë ndërkohë që ndërtimet e shumta pa kriter e kanë vështirësuar më tej ndërtimin e infrastrukturës. Për rrjedhojë, mirëmenaxhimi i burimeve ekonomike aktuale dhe ndërtimi i infrastrukturës, përfshirë furnizimin me ujë dhe kanalizime janë sfidat kryesore.

Hartimi i një plani të qartë zhvillimor mund të ndihmojë në përqendrimin e ndërtimit dhe fabrikave në zona të caktuara duke lehtësuar ndërtimin e infrastrukturës dhe duke kursyer tokën bujqësore. Mirëmbajtja e infrastrukturës së vaditjes për zonat bujqësore është shumë e rëndësishme për banorët e kësaj bashkie krahas sistemimit të transportit publik drejt Tiranës dhe Durrësit.

Shtrihet në rajonin perëndimor të Shqipërisë, në fushën midis Lezhës, Durrësit dhe Tiranës. Ka një pozitë gjeografike mjaft të favorshme pasi ndodhet në mes të rrugës Tiranë – Durrës rreth 16 km larg Tiranës, rreth 18 km larg Durrësit dhe 9 km larg nga Aeroporti i Rinasit. Mes për mes bashkisë Vorë kalon autostrada Tiranë - Durrës. Gjithashtu kalon edhe linja hekurudhore Tiranë - Vorë - Durrës dhe Vorë - Laç - Shkodër. Relievi në përgjithësi është i ulët. Ai përbëhet nga disa kodra që fillojnë nga Kepi i Rodonit (Durrës), përshkojnë zonën e Vorës dhe vazhdojnë në drejtim të Juglindjes. Në zonën e Vorës kodrat nuk i kalojnë 500 metra. Pjesa qendrore ku kalon autostrada është zonë më e ulët (fushore) e përbërë kryesisht nga shkëmbinj sedimentarë. Duke qenë afër detit ndihet edhe ndikimi zbutës i tij.

Vora si mjedis jetësor bën pjesë në zonën mesatare mjedis i veçantë mesdhetar dhe si kat bimor bën pjesë në katin e shkurreve mesdhetare. Zona jonë dallohet për klimë tipike mesdhetare që dallohet për: vera e nxehtë dhe e thatë ndërsa dimri i butë dhe i lagësht. Por shpesh Vora është nën ndikimin e erërave Veri - Perëndimore. Disa nga përfaqësuesit kryesorë të botës bimore janë: shqopa, mareja, xina, gjineshtra, dëllinja, shelgu, frashëri dhe një botë bimore e zhvilluar si: hithrat, pulpra, thupra dhe barëra të ndryshme. Ndër kafshët e egra përmendim: lepuri, dhelpra, ujku dhe nuselala. Përveç këtyre zona e Vorë përmendet për llojet e ndryshme të kafshëve shtëpiake, drurë të kultivuar në shtatet e kodrave si: ulliri, vreshtat, pjeshka, kajsia, thana, kumbulla, shega dhe agrumet. Në zonën e Vorës duket shumë qartë ndryshimi i peisazheve natyrore në peisazhe njerëzore.

d. Kushtet klimaterike

I ndodhur në zonën qendrore të Shqipërisë, qarku i Tiranës ka një klimë tipike mesdhetare, me dimër të butë dhe verë të nxehtë. Në Tiranë dhe në pjesët e tjera të

qyteteve fushore në disa raste temperaturat mund të zbresin nën zero, por ky fakt ndodh zakonisht gjatë orëve të natës. Është e rrallë që akulli dhe bora të zgjasin më tepër se një ditë. Sidoqoftë temperaturat negative p.sh në Tiranë, nuk zgjasin më shumë se 5-6 ditë në vit. Ndërsa bora në Tiranë është një fenomen i rrallë. Madje kur ajo bie gjatë stinës së dimrit, përbën ngjarje. Karakteristikë për stinën e dimrit janë shirat, të cilët në mjaft raste janë të dendura. Në shumicën e vendit një pjesë e reshjeve ndodh edhe gjatë vjeshtës së vonë dhe në prag të pranverës. Këto të fundit më përjashtim të maleve janë mjaft të rralla gjatë stinës së verës. Një tipar i dallueshëm i klimës së Qarkut Tiranë është se aty përfshihen pothuajse të gjitha llojet e klimave të Shqipërisë, nga ajo mesdhetare fushore, deri tek ajo mesdhetare malore. Temperaturat mesatare vjetore luhaten nga 5,8 0 C (Bixë), në 14,80 C (Kavajë) dhe 15,10 C (Tiranë). Temperaturat maksimale absolute kanë arritur në 41,5 (Tiranë) dhe 39 (Kavajë), ndërsa ato minimale absolute në -10,50 C (Tiranë), në -34,70 C (Bixë). Bixa konsiderohet si një nga pikat më të ftohta të vendit. Sasia mesatare vjetore e reshjeve shkon nga 1914 mm (Bixë), 1273 mm (Tiranë) dhe 1056 (Kavajë).

Diellzimi

Një nga elementet baze që karakterizojnë klimën e një zone është regjimi i diellzimit që shprehet nëpërmjet numrit të ditëve të kthjellta dhe atyre të vranëta. Për zonën në studim, numri i ditëve të kthjellta luhatet nga 6-7 dite në muajt e dimrit dhe 16-19 dite në muajt e verës. Për ditët e vranëta situata paraqitet në kahe të kundërt dhe konkretisht mesatarisht gjatë vitit vërejtohen rreth 1-2 ditë të vranëta në kohën e verës dhe 10-12 ditë të tilla në kohën e dimrit. Një parametër tjetër që karakterizojnë regjimin e diellzimit është rrezatimi i përgjithshëm diellor që shpreh energjinë diellore e shprehur në kalori për njësi të sipërfaqes kal/cm². Për hapësirën Tiranë-Durrës ky lloj parametri matet vetëm në vendmatjen e Tiranës dhe në bazë të të dhënave rezultojnë se vlerat mujore të rrezatimit të përgjithshëm luhaten nga 135.6kal/cm² në muajin dhjetor deri 570 kal/cm² në muajin korrik. Këto shifra tregojnë një potencial të konsiderueshëm energjie diellore në zonën në studim, gjë që presupozon kushte shumë të favorshme për zhvillimin ekonomik të kësaj zone.

Temperatura

Zona në studim ka një klimë mesdhetare fushore qendrore. Klima e kësaj zone karakterizohet nga dimra të butë e të lagur dhe vera të thatë e të nxehta. Reshjet bien në formë shiu. Shtresa e borës është e papërfillshme dhe me kohëzgjatje mjaft të shkurtër. Temperatura mesatare shumëvjeçare është 15.1°C. Reshjet mesatare shumëvjeçare janë 1210 mm. Lartësia e borës në raste shumë të rralla shkon nga 5 deri në 10 cm.

Temperatura e ajrit është një nga elementet kryesor klimatik që shërben për të karakterizuar klimën e një vendi apo një rajoni. Me regjimin mesatar, me ecurinë e saj vjetore e ditore si dhe me vlerat ekstreme, ndikon në strukturat ndërtimore. Paraprakisht duhet vënë në dukje se gjithë Ultësira Bregdetare (ku ndodhet zona në studim) gjendet nën ndikimin e fuqishëm të detit Adriatik.

Një nga parametrat më të rëndësishëm të temperaturës së ajrit është temperatura mesatare e tij.

Tabela paraqet - Temperatura mesatare mujore dhe vjetore e ajrit

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Mes
Tiranë	6.9	7.9	9.9	13.3	17.7	21.6	23.8	23.8	20.6	16.1	11.8	8.2	15.1

Të dhënat e mësipërme paraqiten në formë grafike në grafikun me poshte. Përsa i përket luhatjes brenda vitit të temperaturës së ajrit duhet thënë se kemi të bëjmë me një regjim tipik ku temperatura minimale vërohet në muajin Janar, 6.9°C, ndërsa temperatura maksimale vërohet në muajt Korrik dhe Gusht 23.8°C.

Nga të dhënat e mësipërme vëhet re se ditë të ftohta ndodhin gjatë periudhës së ftohtë të vitit (Nëntor-Mars) ku më të shquarit janë muajt Dhjetor dhe Janar, ndërsa ditët me temperaturë nën -5°C janë shumë të rralla dhe vetëm një ditë është në muajin Janar. Në përfundim, përsa i përket temperaturave të ajrit duhet thënë se zona në studim karakterizohet nga një klimë e butë mesdhetare.

Reshjet atmosferike

Reshjet atmosferike janë nga elementët më të rëndësishëm klimatik që përcaktojnë veçoritë klimatike të një zone. Faktorët që ndikojnë në karakteristikat e reshjeve atmosferike janë në pozicionin gjeografik, afërsia me detin dhe orografia. Objekti që po studiojmë shtrihet në pjesën perëndimore të vendit, në Ulëtirën bregdetare pranë detit Adriatik me një relief të ulët fushor dhe kodra që e rrethojnë nga perëndimi dhe e mbrojnë nga erërat bregdetare.

Në tabelën me poshte jepen të dhënat mbi reshjet mujore dhe vjetore

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Vjetore
Tiranë	135	126	113	102	92	63	38	45	84	111	162	141	1210

Konkretisht në zonën në studim, sasia e reshjeve vjetore është rreth 1200 mm. Sasia më e madhe e reshjeve ku janë regjistruar 1770mm dhe më e vogla 770 mm në vit. Në krahasim me vlerën mesatare të territorit Shqiptar (140mm), kjo zonë është më e ulët në sasinë e reshjeve atmosferike.

Siç shihet nga tabela, shpërndarja e reshjeve gjatë vitit ka një formë "U" që është tipike e një regjimi Mesdhetar të reshjeve. Sasia më e madhe e reshjeve pritet gjatë periudhës së ftohtë të vitit dhe muajt më të lagët janë Nëntor-Dhjetor (162 dhe 141 mm përkatësisht). Muaji më i thatë është Korriku (38 mm).

Lagështia e ajrit

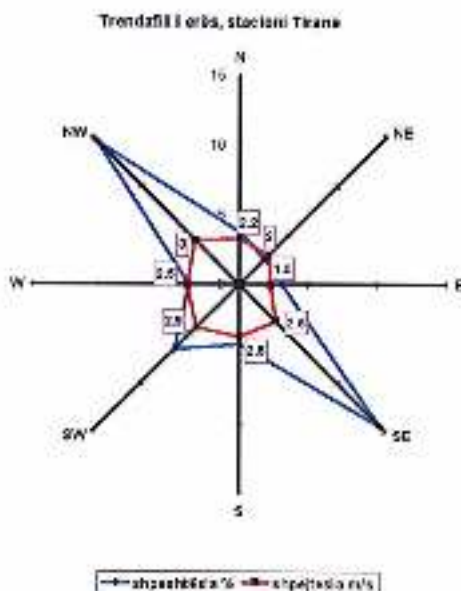
Si një tregues i rëndësishëm i lagështirës së ajrit shërben lagështia relative e ajrit shërben lagështia relative e ajrit e cila ka një ndikim të drejtpërdrejtë në aktivitetin njerëzor. Në ecurinë vjetore të këtij treguesi vërehen ndryshime që janë kushtëzuara nga qarkullimi stinor dhe relievi. Të dhënat e tabelës Nr. 14 tregojnë se vlerat më të larta të lagështirës relative të ajrit vrotohen në gjysmën e ftohtë të vitit, gjë që shpjegohet me veprimtarinë ciklonare që vrotohet në zonën e marrë në studim gjatë kësaj periudhe të vitit.

Vlerat më të larta i takojnë muajve Nëntor, Dhjetor dhe Janar. Ndërkaq vlerat më të ulëta ë lagështirës relative vrotohen në muajin Korrik dhe Gusht, pikërisht kur mbi rajonet e Mesdheut vërehet një qëndrueshmëria anti-ciklonare e theksuar. Ecuria ditore e lagështirës relative është e kundërt me atë të temperaturës së ajrit. Në orët e para të mëngjesit realizohen vlerat më të larta kurse në orët e mesditës (para ose pas mesditës) vlerat më të ulëta.

Në zonën në studim mbizotëron forma qarkullimit perëndimor i cili duke u çvendosur nga perëndimi në lindje, sjell me vete masa ajrore të pasura me lagështirë dhe relativisht të ngrohta. Gjithashtu rritja e sasisë së reshjeve nga fundi i vjeshtës dhe fillimi i pranverës bën që lagështia relative gjatë vitit të qëndrojë në vlera pothuajse të përafërta.

Tabela paraqet, ecurinë e lagështirës relative gjatë vitit

Vendmatja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Mes. Vjetore	Amplituda
Tiranë	73	71	71	72	71	65	61	64	70	72	76	76	70	15

Për këtë arsye, zona në studim ka vlerë relativisht të lartë të lagështirës është relative dhe me ndryshime jo shumë të ndjeshme nga muaji në muaj më tjetrin. Amplituda vjetore midis vlerës më të lartë 76% dhe asaj më të ulët 61% është 15%. Lagështia mesatare vjetore është 70%.

Era

Era fryn përgjithësisht në dy drejtime gjatë gjysmës së ftohtë të vitit, ku vihet re se mbizotërojnë ererat juglindjore, pa përjashtuar ererat veriore. Ndërsa në gjysmën e ngrohtë të vitit mbizotërojnë ererat veriperëndimore.

Vendmatja meteorologjike Tiranë

karakterizohet nga një vlerë 44% e gjithë vitit me qetësi (nuk ka erë 44% e periudhës vjetore). Shpejtësia mesatare varion nga 2.9 m/sek në 1.5 m/s ndërsa ajo maksimale arrin në raste të veçanta atmosferike (tufane) deri në 40 m/s. Rastisjen më të madhe

e ka drejtimi i erës (SE) Jug-lindje me rastisje në përqindje 15.8, dhe (NW) jug-perëndimi me 15.1%.

Në periudhën e dimrit rastisja (në %) e drejtimit të erës është për (SE) 20.9% në pranverë për drejtimin NE është 15.4%, në verë për drejtimin NW është 20.1% dhe në vjeshtë për drejtimin SE është 14.6%. Shpejtësia e erës në territorin e zonës në studim ashtu si në të gjithë vendin tonë, është në vartësi të periudhës së vitit. Vlerat më të mëdha të tyre vërtetohen në stinën e dimrit kur veprimtaria ciklonare është e theksuar. Në këtë stinë shpejtësitë mesatare luhaten rreth 1.6 m/s Përsa i përket shpejtësive mesatare vjetore të erës ato luhaten rrotull 1.5 m/s.

e. Komponentet e mjedist

i. Peisazhi, topografia dhe mbulesa e tokës

Qyteti i Tiranës shtrihet në Perëndim të malit të Dajtit dhe rrethohet nga Lindja, Jugu dhe Perëndimi prej kodrave të përbëra kryesisht prej depozitimeve ranorike të përziera me argjila të Miocenit të Sipërm. Ndërsa në Veri shtrihen kodrat e buta të Babrusë, që ndahen nga qyteti nëpërmjet shtratit të lumit të Tiranës. Pjesa kryesore e qytetit shtrihet mbi depozitimet e mira të tarracës së dytë të lumit të Tiranës, të përbërë kryesisht prej argjilash të kuqe. Ngjitur me këtë tarracë, në pjesën Jugore të saj shtrihet tarraca e parë e lumit Lana, që përbëhet kryesisht prej argjilave të verdha me veti bufatëse. Tarracat e para të lumit të Tiranës dhe të Lanës, bashkohen në pjesën perëndimore të qytetit, duke krijuar kështu ish zonën kënetore të Yzberishtit, ku mbizotërojnë kryesisht troje të dobët ose shumë të dobët si surëra, suargjila, lymra dhe torfë.

Territori në studim karakterizohet nga një ultësire me një shtrirje pas a shumë horizontale, me kuota në kufijte 40-45m mbi nivelin e detit, Terreni i zones është fushor dhe pa pjerresi.

Territori ka një peisazh të thjeshtë tipike e një zone rurale dhe të shfrytëzuar si zone industriale dhe komerciale.

ii. Ndotja e ujrave sipërfaqësor

Në rrjetin monitorues lumi i Ishmit ka pesë stacione të vendosura në trungun kryesor dhe në degëzimet e tij. Stacionet e këtij lumi janë nën ndikimin e plotë të shkarkimeve urbane të zonës ku kalon ky lumë dhe me një presion mjaft të lartë në krahasim me stacionet e tjera të rrjetit të monitorimit të cilesisë së ujrave sipërfaqësore të vëndit.

Përsa i përket përmbajtjes së oksigjenit të tretur, ujërat në stacionin e Brarit janë të

cilësisë shumë të mirë pra >9 mg/l O₂, për stacionet e Rinasit dhe të Gjolës ujrë janë të cilësisë mesatare, pra me vlera brenda intervalit 6.4 - 9 mg/l O₂, ndërsa për stacionet e Ishmit dhe të Lanës ujërat janë të cilësisë së keqe, ku vlerat mesatare të tyre janë brenda intervalit 2-4 mg/l O₂.

Ecuria vjetore e përmbajtjes së amoniakut në pellgun e lumit Ishëm sikurse edhe për parametrat e tjerë ka vlera më të larta në stacionin e Lanës. Po kështu stacionet e Gjolës dhe të Ishmit kanë vlera më të larta në krahasim me ato të Brarit dhe Rinasit.

Vlerat e këtij treguesi janë shumë herë më të larta se vlerat limite «0.01 mg/l NH₄ për ujërat salmonide dhe <0.03mg/l NH₄ për ujërat ciprinide) të lejuara nga direktiva e BE, kështu që këto ujëra mund të klasifikohen si të cilësisë shumë të keqe me përjashtim të stacionit të Brarit.

iii. Mbulimi i tokës dhe qellimi i saj

Zona është në përgjithësi e mbulur nga barishte. Zona në vlerësim vlerësohet si tokë e llojit A në ku sot nuk është e shfrytëzuar për qelime bujqesore apo blektorale, është një perfaqe tokë me pamje të thjeshtë dhe me pamje nga rruga internacionale.

iv. Mjedisë biologjik në zonën e studimit

Zona e projektit ka një larmishmëri mesatare të habitatit shtazor. Disa specie të vëzhguara në zonë janë të gjarpërinjve, zogjve, gjitarëve të vegjël dhe amfibëve përcaktohen në Direktivat e BE për Habitatet e Florës dhe Faunës, Shtojca II dhe IV dhe në Direktivat e BE për Zogjtë, Shtojca I, duke përfshirë si më poshtë

Gjitarët:

- Lutra lutra (vidra e zakonshme)
- Plecotus auritus (lakuriqi veshgjatë)
- Nyctalus noctula (lakuriqi i natës)

Zogjtë:

- Hippolais olivetorum (çafka e ullirit)
- Sylvia nisoria (çafkë)

Zvarranikët:

- Emys orbicularis (breshkë e moçalit)
- Mauremys caspica (breshkë e moçalit)
 - Testudo hermanni (breshkë mesdhetare e tokës)
 - Natrix tessellata (gjarpër)
 - Lacerta viridis (hardhucë e gjelbër) Podarcis taurica (hardhucë)

Amfibët:

- Rana lessonae (bretkosë e vogël uji)

- Hyla arborea (zhabë peme) Bufo viridis (zhabë e gjelbër).

Ndersa ne lidhje me bimesine e saj vlerësohet per prani te te shkurreve mesdhetare dhe barishte, te cilat nuk klasifikohen ne Listen e Kuqe si bime te rrezikuara.

v. Hidrografia

Qarku i Tiranës ka burime të shumta ujore, jo vetëm burime karstike dhe lumenj, por edhe ujëmbledhës, liqene artificiale dhe ujëra nëntokësore. Lumenjtë kryesorë janë *Erzeni*, *Ishmi*, si dhe disa përrenj si Lana, përroi i Darçit dhe ai i Leshniqes (ose i Kavajës), që i përkasin rrethit Kavajë e derdhen të veçuar në Jug të gjirit të Durrësit. Burimet kryesore karstike janë ato të Selitës (215-1070 lit/sek), Shënmërisë (270-380 lit/sek), Pëllumbasit (250-800 lit/ sek), Bovillës (110-850 lit/sek) etj. Duhet theksuar se fusha e Tiranës është shumë e pasur me ujëra nëntokësore, madje edhe në territorin e qarkut të Tiranës këto ujëra janë mjaft të cekët. Aktualisht ato konsiderohen si rezerva të rëndësishme për furnizimin e popullatës së kryeqytetit me ujë të freskët.

f. Potencialet turistike

Burimet e shumta turistike që ndodhen në Qarkun e Tiranës, duke paraqitur një produkt turistik të diversifikuar dhe atraktiv, bën që kjo pjesë e territorit të Shqipërisë, të jetë pjesë e pothuajse të gjithë itinerareve turistike që organizohen në Shqipëri. Rritja e interesit të turistëve si të huaj, ashtu edhe vendas për të vizituar zonat turistike të Qarkut të Tiranës, identifikon qartë potencialin turistik që ofron ky territor. Nëse flasim për turizëm në qarkun e Tiranës, nënkuptohet mundësia e zhvillimit të 4 produkteve turistike kryesore, të cilat përfaqësohen nga turizmi i diellit dhe plazhit, turizmi malor, turizmi i biznesit dhe konferencave, si dhe turizmi i interesit të veçantë.

Turizmi malor gjen një terren për t'u zhvilluar në sajë të Malit të Dajtit me parkunkombëtar te tij, i cili ka një dhe konsiderohet si një nga atraksionet më të njohura turistike jo vetëm te Tiranës, por të mbarë Shqipërisë, për nga shumëllojshmëria epemëve që ndodhen në të, për nga ajri i pastër dhe gjelbërimi i shumtë dhe sinjë pikë strategjike nga ku mund të shikosh kryeqytetin e Shqipërisë, Tiranën.

Turizmi i diellit dhe i plazhit zhvillohet në zonat bregdetare te Golemit- Spillesë-Karpenit etj. Është pjesë e zonës bregdetare të rajonit qendror Durrës- Vlorë. Ka një plazh ranor mbi të cilin shtrihet pylli i pishave të cilat i japin një pamje të bukur si nga ana estetike, ashtu edhe nga ajo funksionale (mundësia e ndërtimit të fshatrave turistike, vilave te banimit, kampingjeve etj). Kjo zonë turistike frekuentohet kryesisht nga shqiptarët etnikë dhe vendasit gjatë stinës se verës.

Turizmi i diellit dhe i plazhit përfaqësohet nga zonat bregdetare te Golemit- Spillesë-Karpenit etj. Është pjesë e zonës bregdetare të rajonit qendror Durrës- Vlorë. Ka një plazh ranor mbi të cilin shtrihet pylli i pishave të cilat i japin një pamje të bukur si nga ana estetike, ashtu edhe nga ajo funksionale Zona Golem – Karpen është një zonë turistike e përshtatshme për zhvillimin e turizmit masiv.

Produkti i tretë turistik është turizmi i interesit të veçantë, i cili përfaqësohet kryesisht nga turizmi kulturor, ai i aventurës etj. Rrethi i Tiranës mbart një histori të lashtë, e cila përbëhet kryesisht nga kultura ilire, nga kalatë e shumta që ndodhen në rrethinat e saj dhe që kanë vlera të mëdha historike.

Mundësia për zhvillimin e turizmit të biznesit dhe konferencave paraqitet kryesisht në qytetin e Tiranës, për shkak të përqendrimit këtu të shumë institucioneve qeveritare, joqeveritare, shoqatave ndërkombëtare etj, si dhe zinxhirëve të njohur hotelierë siç janë: Sheraton, Rogner etj, të cilët ofrojnë mundësinë e zhvillimit të kongreseve, konferencave, seminareve dhe shumë aktiviteteve të tjera, sipas standardeve ndërkombëtare. Qarku i Tiranës mund të konsiderohet si një ngaqarqet me më shumë interes nga pikëpamja turistike, jo vetëm për diversitetin e gjerë tenaturës dhe kulturës, por edhe sepse Tirana disponon të vetmin aeroport në Shqipëri dhe është jo më shumë se 40 minuta larg nga porti i Durrësit, porti më i madh në Shqipëri. Kjo bën që pothuajse të gjithë turistët që vizitojnë Shqipërinë, kudo qoftë destinacioni i tyre, të marrin një shije nga Tirana.

g. Trashegimia Kulturore

Trashëgimia kulturore e Qarkut Tiranë është shumë e larmishme. Nëse i referohemi rrethit të Tiranës, mjafton të përmendim zbulimet arkeologjike, për të kuptuar vlerat kulturore të këtij rrethi. Copa enësh prej balte, eshtra njerëzish, vegla pune etj, të gjetura në shpellën e Pëllumbasit, në rrëzë të malit të Dajtit, vërtetojnë epokën prehistorike të këtij rajoni. Për periudhën kohore deri në mesjetë, zbulimet e tjera, si dëshmi të lashta të kësaj treve, që fillojnë prej mozaikëve të një dyshemeje e deri tek ato të kohëve të sotshme, siç ishin etj, janë vlerësuar si ndërtime të shekullit 2-3 të erës sonë, çka do të thotë se i përkasin mbarimit të periudhës romake. Ndërsa rrethi i Kavajës, është një pjesë e rëndësishme e Ultësirës Bregdetare Shqiptare. Ajo ka qenë qendër e banuar që para erës së re, çka dëshmohet nga zbulimet arkeologjike. Qarku i Tiranës ka 183 monumente kulture të shpallura, prej të cilave, 168 ndodhen në rrethin e Tiranës dhe 15 në rrethin e Kavajës.

Kështjella e Petrelës. Kjo kala gjendet në territorin administrativ të komunës Petrelë, 18 km larg qytetit të Tiranës. Kalaja ngrihet mbi një kodër shkëmbore në juglindje të fushës së Tiranës, sipër fshatit me të njëjtin emër. Ajo ka një trajtë trekëndore me dy kulla vrojtuese. Ndërtimi i pare i përket periudhës së antikitetit, ndërsa forma e sotme i daton shekullit të XV . Kalaja e Petrelës konsiderohej si një pikë strategjike, pasi prej andej kryqëzohej rruga që vinte nga Kruja nëpër fushën e Tiranës dhe rruga që vinte nga Durrësi nëpërmjet rrjedhës së Erzenit, me rrugën për në Elbasan, nëpërmjet Qafës së Krrabës. Kjo kala gjithashtu, bënte pjesë në sistemin sinjalizues dhe mbrojtës të kalasë së Krujës. Këto komunikonin me njëra - tjetrën nëpërmjet zjarreve. Gjatë shekullit XV, kështjella u pushtua nga Turqit e më pas ajo u çlirua nga Gjergj Kastriot Skënderbeu. Në këtë periudhë kështjella komandohej nga motra e Skënderbeut, Mamica, e cila me familjen dhe truporjat e saj kujdesej për funksionimin e kështjellës. Sot në kalanë e Petrelës ekzistojnë disa pika shërbimi si; restorante, bar – kafe, hotele etj dhe shërben si një pikë turistike atraktive jo vetëm për kryeqytetasit, por është edhe pjesë e itinerareve turistike për turistët e huaj që vizitojnë Tiranën. Është shpallur monument kulture.

Kalaja e Dorësit. Kjo kala është ndërtuar mbi një kodër të pjerrët me sipërfaqe shkëmbore në afërsi të Tiranës, në fshatin kodrinor Dors, komuna Pezë. Gati gjysma

e saj (ana lindore dhe jugore) është e rrethuar me mur, kurse pjesa tjetër (ana veriore dhe perëndimore) e fortifikimit është e mbrojtur nga shkëmbi natyral. Në fakt mendohet se është një qytezë ilire, emri i së cilës ende nuk dihet. Nga muret rrethuese të kështjellës dallohen 4 faza, ku faza e parë i përket periudhës së hekurit, ndërsa faza e fundit i përket antikitetit të vonë. Duhet theksuar se Kalaja e Dorzit, gjatë periudhës së antikitetit të vonë, kontrollonte rrugën që të nxirrte nga Lugina e Pezës në Peqin, duke u shndërruar në një pikë të rëndësishme të mbrojtjes së Durrësit. Gjithashtu, këto lloj vendbanimesh të fortifikuara shërbenin për mbrojtjen e të gjithë banorëve të zonës, në rast sulmi nga fise të tjera. Është shpallur monument kulture.

Kalaja e Prezës. Kjo kala ndodhet mbi pjesën më të lartë të vargut kodrinor që kufizon fushën e Tiranës në pjesën veriperëndimore. Ajo është një kështjellë e vogël, e cila ka nisur të rindërtohet në shek e XIV mbi themelet e kalasë antike qyteza e Parthinëve dhe ka përfunduar në fillim të shek e XV, nga ana e familjes feudale të zonës, Topiajve. Prej aty kontrollohej edhe rruga strategjike, me rëndësi ekonomike dhe ushtarake që lidhte Durrësin me Krujën dhe me Shkodrën. Njëkohësisht, ajo shërbente edhe si një pikë komunikimi mes kalave të Durrësit, Krujës dhe Petrelës. Kalaja ngrihej në një zonë të pasur ekonomike, pasi zona lindore e saj ku shtrihej fusha e Tiranës, shquhej për zhvillimin e produkteve bujqësore, ndërsa kodrat që shtriheshin në pjesën veriore dhe perëndimore njiheshin për mbjelljen e ullishtave, vreshtave dhe blegtorisë. Burimi më i vjetër historik që përmendet kjo kala është vepra e Marin Barletit "Historia e Skënderbeut". Nga ndërtimet brenda kalasë, mund të përmendim një xhami mbi portë, një stere uji në oborrin e kalasë, si dhe kullën e sahatit. Sot në Kalanë e Prezës janë ngritur njësi shërbimi si restorant dhe bar – kafe, të cilat frekuentohen më së shumti nga turistë dhe qytetarë shqiptarë. Gjithashtu ajo është edhe shumë pranë aeroportit "Nënë Tereza" në Rinas, gjë që përbën një avantazh për këtë destinacion. Është shpallur monument kulture.

Kalaja e Dajtit. Kalaja e Dajtit, gjendet në pjesën perëndimore të malit të Dajtit me një lartësi prej 1200m mbi nivelin e detit nga mund të vrojtohet një territor shumë i gjerë që përfshin fushën e Tiranës, vargjet kodrinore rreth saj e deri në bregdet. Për shkak të relievit kodrinor ku shtrihet kalaja, ajo konsiderohet si një pikë shumë e favorshme për një ndërtim mbrojtës. Nga teknika e ndërtimit dhe ndarja e Akropolit, mendohet që kjo kala të jetë e shek VI. Është shpallur monument kulture dhe bën pjesë në territorin e komunës Dajt.

Kalaja e Vilës. Ndodhet në malin me të njëjtin emër. Mbi malin e Vilës, përveç mureve rrethuese të një qyteti antik "Kalaja e Persqopit", ruhen edhe gjurmët e një fortifikimi të vonë antik. Ky fortifikim daton jo më vonë se shekulli IV, pasi ky fakt dëshmohet edhe nga mungesa e materialit arkeologjik pas kësaj periudhe në kalanë e Persqopit dhe sidomos e monedhave. Prej tyre, më të vonat i përkasin shek II-IV të erës sonë. Fortifikimi duhet të ketë shërbyer si vendstrehim për banorët e zonave përreth Petrelës. Gjurmët e jetës në këtë zonë, dëshmohen edhe nga një ujësjellës që e sillte ujin nga burimet e Malit të Vilës. Është shpallur monument kulture dhe bën pjesë në territorin e komunës Petrelë.

Kështjella e Tujanit. Ajo ndodhet pranë fshatit Tujan, mbi një kodër me shpatë të pjerrëta që mbyllin luginën e lumit të Tiranës. Prej andej mund të shihet mjaft mirë

"Shkalla e Tujanit", ngushtica që ndan malin e Dajtit rrugor, nëpërmjet të cilit kalonte rruga për në Dibër. Në anën lindore, ku ndodhet edhe pika më e lartë, gjendet një brez shkëmbor, i cili krijon nga kjo anë një mbrojtje natyrore. Fortifikimi ka formën e një drejtkëndëshi, i cili ndahet në 3 pjesë prej muresh. Nga fragmentet e gjetura dhe teknika e ndërtimit të mureve, kalaja i takon shek.IV-VI të e.s. Është shpallur monument kulture dhe ndodhet në fshatin Tujan, i cili bën pjesë në territorin nga ai i Brarit, një nga korridoret e rëndësishëm e komunës Petrelë.

Xhamia e Tiranës. Ndodhet në sheshin Skënderbej dhe njihet ndryshe edhe me emrin e ndërtuesit të saj, si xhamia e Et'hem Beut. Sipas mbishkrimeve në ambientet e brendshme, xhamia ka nisur të ndërtohet nga i ati, Molla Beu në vitin 1794 dhe përfundoi në vitin 1823 me të gjithë pikturat. Ky objekt i hershëm, paraqet një rast tipik të traditës shqiptare në arkitekturën e xhamive. Ajo është gjithashtu një dëshmi e zhvillimit ekonomik – shoqëror që e karakterizuan Tiranën gjatë shek XVIII dhe pjesës së parë të shek XIX. Bukuritë e saj ndikuan në zhvillimet e mëtejshme të këtyre lloj monumentesh, siç ishin më pas xhamia e Kavajës he ajo e Peqinit. Gjatë luftës për çlirimin e Tiranës, pjesa e sipërme e minares u shemb, por u rindërtua shumë shpejt me të njëjtin material. Sot, krahas besimtarëve që e frekuentojnë rregullisht, xhamia vizitohet dhe fotografohet pothuajse nga të gjithë turistët e huaj që vizitojnë Tiranën. Është shpallur monument kulture.

Kulla e sahatit. Pas ndërtimit të xhamisë, falë edhe kontributit të qytetarëve, shumë pranë saj u ndërtua edhe kulla e sahatit, një objekt tashmë i njohur në kryeqytet. Kulla, e cila kishte një lartësi prej 30 m, thuhet tashmë dyshekullore, nuk mund të ishte e rastësishme. Prania e saj shpreh dukshëm nivelin ekonomik e kulturor të qytetit, rrënjët e të cilit vinin nga traditat e hershme të tij. Të dy këto objekte të bukura e të rralla për kohën, për të cilët u përdorën gurë të nxjerrë në afërsi të urës së Brarit, e të gdhendur me mjaft mjeshtëri, u bënë simbol i qytetit. Për t'ju përshtatur teknikës bashkëkohore të mekanizmave të sahatit, në vitin 1928, kulla u rikonstruktua në pjesën e sipërme të saj, duke u lartësuar deri në 35m. Është shpallur monument kulture.

Tyrbja e Kapllan Pashës. Ndodhet në afërsi të qendrës së qytetit, aty ku takohen rruga e Sahatit me atë të Elbasanit. Dikur feudalët e mëdhenj e kishin si zakon të ndërtonin një tyrbë. Një ndër to është edhe tyrbja (varri monumental) i Kapllan Pashë Toptanit. Mbi bazamentin në formë trekëndëshe ngrihet një arkadë me kolona guri, ndërsa muraturambi harkadë përfundon me një kornizë të rrafshët. Tyrbja është ndërtuar me gurë të gdhendur, në fillim të shek XIX. Është shpallur monument kulture.

Tyrbja e Nuses. Gjendet në fshatin Mullet, pranë kishës së Maxharës. Për këtë monument nuk është bërë ndonjë studim i veçantë, por duke u nisur nga teknika e ndërtimit, mendimi i parë është se daton në shek XIV. Por duke e parë në një tjetër këndvështrim, si dhe nisur nga funksioni i ngjashëm me varret monumentale të periudhës osmane, mendohet se ajo daton në fund të shek XV dhe fillim i shek XVI. Është shpallur monument kulture.

Kisha paleokristiane e Tiranës. Është një ndër monumentet më të vjetër në Tiranë, rrënojat e së cilës janë zbuluar pas punimeve që po kryheshin për ngritjen e banesave në Lagjen Nr. 9 të kryeqytetit. Është një monument i rrallë që përfaqëson

një etapë të hershme të kultit kristian. Dyshemetë janë shtruar me mozaikë, ku mbizotërojnë motivet gjeometrike, zoomorfe, si dhe simbole të kultit të krishterë. Gërmimet e para evidentuan pjesë muresh, si dhe fragmente tjegullash. Gjithashtu, nga gërmimet janë gjetur copëza të ndryshme enësh qeramike, tjegulla e tulla të cilat specialistët mendojnë se i përkasin shek. I pas Krishtit. Siti arkeologjik emërtohet ndryshe edhe me emrin "Mozaiku i Tiranës". Pjesa e gërmuar e monumentit u rrethua dhe u vu në mbrojtje nga Instituti i Monumenteve të Kulturës (IMK), parë të shek. IV. Është shpallur monument kulture.

Kisha e Maxharës në Mullet. Kjo kishë e rrënuar pothuajse plotësisht ndodhet pranë fshatit Mullet. Rrënojat e saj njihen nga vëndasit me emrin kisha e Maxharës. Teknika e mureve me tulla dhe fakti që kjo kishë është ngritur në një vënd të dukshëm përballë kalasë së Petrelës, gjë që nuk do të lejonte ndërtimin e saj në shekujt e parë të pushtimit turk, i ka shtyrë specialistët të mendojnë se kisha e Maxharës është ndërtuar gjatë shekujve XIII-XIV kur pushtimi turk në Shqipëri nuk ishte konsoliduar ende.

Ura e Tabakëve. Është një urë e ndërtuar prej guri mbi lumin e Lanës në gjysmën e parë të shekullit XVIII nga esnafi i Tabakëve (lëkurëregjës). Ajo lidhte qendrën e qytetit me lagjen e Tabakëve, e cila ishte ngritur në krahun e majtë të Lanës, me Xhaminë e Tabakëve, e cila ndodhet shumë pranë saj dhe më tej me Malësinë e Tiranës. Është shpallur monument kulture.

Kalaja e Tiranës. Ishte një stacion rrugor i vijës Egnatia i tipit Mansio-Mutatio. Ajo përbënte qendrën e një vendbanimi, të emërtuar me një variacion emrash që në shekujt e parë të erës sonë, si: Tirkan (shek IV e.s), Tergiana (1297) kur në të ishte vendosur kancelaria e sundimitarit të saj Karli i Anzhu, dhe në formën e sotme Tyranna (1505) sipas Barletit. Ky toponim akoma nuk është saktësuar plotësisht. Por kalaja, dëshmia më e lashtë e këtij qyteti, ndodhet pikërisht në vëndin ku derdreshin e kryqëzoheshin rrugët e vjetra e të reja që e lidhnin kryeqytetin dhe pastaj krejt Shqipërinë – veriun me jugun si dhe lindjen me perëndimin. Secila nga rrugët e vjetra, para se të hynin në Tiranë dominoheshin nga një kështjellë apo kala.

h. Gjeomonumentet e natyres

Shpella e Zezë. Shpella e Zezë, ose siç quhet ndryshe shpella e Pëllumbasit (ndodhet pranë fshatit Pëllumbas), 25 km në juglindje të Tiranës, pikërisht në Parkun Kombëtar të Dajtit, në grykën e Skoranës që përshkohet nga lumi Erzen. Nga eksplorimet e kryera nga Prof. Dr. Perikli Qirazi, në bashkëpunim me grupin speleologjik të Faences (Itali) u evidentuan vlera të shumta shkencore dhe turistike me rëndësi ndërkombëtare. Një ndër zbulimet më interesante ishte fakti që aty u gjendën skelete të arinjve të shpellave (*Ursus spelaeus*), që kanë jetuar nga 10.000 deri në 400.000 vjet më parë. Në të gjithë Evropën janë vetëm pesë shpella të tilla. Ndryshe nga shpellat e tjera të këtij lloji, Shpella e Zezë ka edhe mbetje të kulturës humane, të cilat, sipas konfirmimit të Institutit të Arkeologjisë të ASH, u përkasin periudhës nga Paleoliti në Mesjetën e Hershme. Ajo është një shpellë karstike, e mbushur me stalaktite dhe stalagmite dhe përbën një objekt me vlera për të studiuar evolucionin e gjithë zonës, si dhe qarkullimin e ujërave nëntokësore të saj. Për të shkuar tek Shpella e Zezë ndiqet rruga Tiranë – Elbasan deri në Ibë. Më pas ndiqet ajo që të çon në fshatin Pëllumbas. Prej këtij të fundit, për të arritur deri në shpellë, rruga është këmbësore. Shpella e Shutresë. Kjo shpellë ndodhet në afërsi të fshatit

Val (Martanesh). në skajin lindor të Malit me Gropa, në një lartësi prej afro 900 m mbi nivelin e detit. Është shpellë karstike rreth 800 m e gjatë. Ka dy hyrje, njëra në formën e një pusi rreth 100 m të thellë, që përfundon në galerinë kryesore dhe tjetra në formën e një zgavre, rreth 30 m mbi shtratin e përroit të Peshkut, degë e lumit të Matit. Shpella ka vlera shkencore, didaktike dhe turistike të karakterit vendor. Për ta vizituar ndiqet itinerari Tiranë- Bizë-Val – përroi i Peshkut.

Shpella e Valit. Edhe kjo shpellë ndodhet në afërsi të fshatit Val (Martanesh), rreth 1000 m mbi nivelin e detit. Është shpellë karstike e formuar në kryqëzimin e thyerjeve tektonike në gëlqerorët. Është e gjatë 250 metra, e gjerë deri në 35 m dhe e lartë 25 m. Hyrja e shpellës ndodhet në rrëzën e shpatit dhe në të humbet përroi i Bizës. Shpella ka vlera shkencore, didaktike, ekologjike dhe kulturore të karakterit vendor. Për ta vizituar atë duhet ndjekur rruga automobilistike Tiranë – Dajt – Mali me Gropa – Bizë - Val, ku të jepet mundësia që të shikosh edhe monumentin tjetër të natyrës, peizazhin karstik të Malit me Gropa.

Taraca detare e Dajtit. Ndodhet në lartësinë 1000 m mbi nivelin e detit, në shpatin perëndimor të Parkut Kombëtar të Dajtit. Ajo përfaqëson një fragment të nivelit të terracës detare të formuar miliona vjet më parë , nga veprimtaria e valëve të detit. Është e gjatë rreth 2 km dhe e gjerë rreth 800 m. Terraca është një fushë me livadhe, përreth së cilës ka pyje ahu. Kjo terracë ka vlera shkencore didaktike, ekologjike dhe turistike, të karakterit vendor. Për të vizituar këtë monument merret rruga automobilistike 26 km Tiranë – Linxë – Dajt.

Gryka e Skoranës. Ndodhet përgjatë rrjedhjes së lumit të Erzenit, në afërsi të shpellës së Zezë dhe fshatit Pëllumbas. Është një kanion i formuar nga veprimtaria erozive e lumit me të njëjtin emër në shkëmbinjtë gëlqerorë që ndërtojnë malin e Pashkasheshit në veriperëndim dhe Pashtreshit në juglindje. Në të njëjtën kohë gryka përbën edhe një ekosistem interesant karstik. Kjo grykë ka vlera shkencore, didaktike, kulturore, ekologjike, estetike dhe turistike të karakterit vendor. Ajo mund të vizitohet, duke ndjekur rrugën automobilistike Tiranë – Ibë – Pëllumbas.

Gryka e Murdharit. Ndodhet pranë zonës së Krrabës. Përshkohet nga përroi i Murdharit , që është degë e lumit Erzen. Gryka ka trajtën e një kanioni mjaft interesant. Gjithashtu ajo shquhet për shpatet e thepisura, me guva e shpella karstike të vogla. Përbën një ekosistem karstik me vlera turistike të karakterit vendor. Tek ky monument shkohet duke ndjekur rrugën Tiranë - Ibë - Killojë.

Shkalla e Tujanit. Ndodhet në luginën e lumit të Tiranës. Ka formën e një kanioni interesant. Në shpatet e thepisura të tij ka guva e shpella karstike, që e bëjnë edhe një ekosistem karstik. Përgjatë shkallës, që në periudhën e antikitetit, ka kaluar rruga me rëndësi të madhe për të gjithë Shqipërinë Qendrore, që lidhte Durrësin e Tiranën me Dibrën e Madhe dhe më tej me brendësinë e Ballkanit. Ky monument është i përshtatshëm për itineraret ditore turistike që përfshijnë rrethinat e Tiranës. Në shpatet e pjerrët ka kushte për të mësuar ngjitjet alpiniste, eksplorimin e shpellave etj. Për të vizituar këtë monument duhet ndjekur për rreth 50 minuta rruga automobilistike: Tiranë – Brar – Zall Dajt.

Karsti i Malit me Gropa. Ky monument shtrihet në lartësitë e malit tepër interesant, emri i të cilit lidhet me gropat e shumta, sa të lenë përshtypjen e hojeve të bletëve. Këto gropa me pamje të çuditshme janë formuar nga procesi karstik, ose i tretjes në ujë të shkëmbinjve gëlqerorë, prej të cilëve është ndërtuar ky mal. Peizazhi i larmishëm, mjaft i veçantë dhe shumë atraktiv, qetësia dhe ajri shumë i pastër, bimësia etj, tërheqin vizitorë të moshave e profesioneve të ndryshme. Rruga automobilistike Tiranë – Dajt – Bizë të çon tek ky monument përreth 2 orë.

Bokërimat e Mënorit. Ndodhen në afërsi të fshatit Mëner, rreth 400 m mbi nivelin e detit. Është një peizazh i veçantë, kryesisht i zhveshur, në të cilin mungon tërësisht mbulesa bimore dhe tokësore. Mund të vizitohet duke ndjekur rrugën Kodër Kamëz-Bovillë-Mëner.

Bokërimat e Mustafa Kocajt.

Ndodhen në afërsi të fshatit homonim, në kodrat e Krrabës, komuna Baldushk. Përbëjnë një peizazh të veçantë, të formuar nga erozioni i fuqishëm në shkëmbinj të me përmbajtje të madhe argjili. Ato janë pasojë e veprimit të faktorëve natyrorë dhe të ndërhyrjes pa kriter të njeriut në mjedis. Mund të thuhet se ato kanë vlera sidomos edukuese mjedisore të karakterit vendor. Për të vizituar këtë monument duhet ndjekur rruga automobilistike Tiranë – Baldushk – Mustafa Koçaj.

i. Biomonumentet

Rrapi i Ndroqit. Ndodhet në qendër të fshatit me të njëjtin emër. E veçanta e këtij rrapi është historia e tij, pasi vite më parë aty organizohej dita e pazarit, dhe kështu u quajt ndryshe edhe "Rrapi i Pazarit". Moshë e këtij rrapi është shumë e vjetër, rreth 400-vjeçare, lartësia e tij 15-17m, diametri i trungut rreth 2.2 m. Ka vlera historike, shkencore dhe didaktike. Vizitohet duke ndjekur rrugën Tiranë- Ndroq-Durrës.

Rrapi i Priskës. Ndodhet pranë fshatit Priskë e Madhe. Ai konsiderohet si druri më i vjetër (mbi 500 vjeçar) dhe më i lartë (14,5 m) në të gjithë fshatin. Prej këtij rrapi mund të vrotosh të gjithë fshatin e Priskës, shpatin perëndimor të Parkut Kombëtar të Dajtit, kryeqytetin, si dhe fushën e kodrat përreth tij. Bukuria e peizazhit, që shpaloset nga lartësitë e këtij monumenti i jep atij vlera turistike dhe historike të veçanta. Ai mund të vizitohet duke ndjekur për rreth 20 minuta rrugën automobilistike Tiranë- Linzë-Priskë e Madhe.

Rrapi i Kranës. Ndodhet pranë fshatit Priskë e Madhe, në afërsi të Honit të Gjyshit dhe burimit me të njëjtin emër. Ai ka një moshë 300 vjeçare, një lartësi prej 18 m. Ai ndodhet në rrugën e lashtë të Arbrit që lidhte pjesën perëndimore të vendit me Dibrën. Thuhet se nën hijen e tij çlodheshin udhëtarët e lodhur. Në ujërat e tij, janë ngritur ambientet e rritjes artificiale të troftës. Prej këtu mund të sodisësh gjithë fushën e Tiranës, kodrat përreth saj, kryeqytetin etj. Mund të vizitohet, duke ndjekur rrugën automobilistike Tiranë - Linzë - Qafa e Priskës.

V. NDIKIMET E MUNDESHME NE MJEDIS DHE MASAT E PROPOZUARA PER PARANDALIMIN DHE ZBUTJEN E TYRE

Ky projekt do te ndikoj ne mjedis ne tre fazet kryesore, te cilat jane :

1. *Gjate ndertimit.*
2. *Pasi perfundon se funksionuari.*

a. Ndikime gjate fazes se zbatimit te projektit

a) Ne cilesine e ajrit

- Nga pajisjet operuese gjate aktiviteve ndertimore.
 - Aktivitetet operuese gjate ndertimit te objektit mund te shkaktojne shperndarjen e pluhurave ne atmosfere dhe uljen e cilesise se ajrit ne zone, te cilat shkaktohen si rezultat i çlirimit te gazeve te makinerive te ndertimit dhe mirembajtjes.
 - Emetimet ne ajer mund te shkatohen nga gazrat e motoreve me djegie te brendshme te makinerive te ngarkimit(me rendesi emetimi i Pb-it nga motore me lende djegese benzine) dhe te transportuesve qe do te perdoren gjate ndertimit(prania e impiantit te cimentos, betonieret, etj).
- Nga punimet ne sheshin e ndertimit.
 - Do te kete prishje e objekteve ekzistese ne kete zone pasi ka objekte ne kete prone, dhe zbatuesi i punimeve duhet te beje kujdes gjate prishjes.
 - Punimet e germimit mund te shkaktojne shperndarjen e pluhurave ne atmosfere dhe uljen e cilesise se ajrit ne zone.
 - Gjate transportimit te mbetjeve ndertimore(inerteve) dhe gjate depozitimit te materialeve te nevojshme gjate ndertimit.

b) Vibrimi dhe zhurmat

Zhurmat jane një ndikim i pashmangshëm mbi mjedisin gjatë ndërtimit. Zhurma mund të kufizohet duke ndjekur praktikën e mirë-administrimit (pajisje/makineri të kalibruara) që nënkuptojnë se punimet do të kryhen vetëm gjatë orarit të rregullt të turneve të punës.

Pajisjet e ndërtimit do të plotësojnë të gjithë standartet e zbatueshme të Direktivës së BE 2000/14/EC, e Majit 2000. Kjo Direktivë zbatohet për prodhuesit e pajisjeve që shkaktojnë zhurmë. Të gjithë pajisjet duhet të mirëmbahen në gjendje të mirë pune.

Oraret e transportimit të materialeve të ndërtimit në rrugët e daljes do të caktohen me kujdes në mënyrë që të mënjanohet çdo shqetësim i trafikut lokal. Funksionimi i sheshit do të ndalohej nga ora 19.00 – 7.00, çdo ditë.

Ndotja nga zhurmat mund të vijë nga përdorimi i makinerive në ambientin e punës. Në projektin tonë të marre në studim, zhurmat do të shkaktohen kryesisht nga puna gjatë fazës së ndërtimit e mjeteve të renda të germimit, të transportit, të ngarkim shkarkimit.

Megjithatë, niveli i zhurmave të krijuara do të jetë në përputhje me udhëzimin e përmenduar më sipër, dhe nuk do të kalojë këtë kufi.

Zhurma do të jetë e perkohshme dhe nuk do të ketë akumulim të saj nga receptori tjetri.

Paksa të ekspozura nga këtyre zhurmave do të jenë punonjësit që do të punojnë në kantier, për të cilët do të kërkohej zbatimi i masave të sigurimit teknik në punë dhe misdis të tjerash dhe përdorimi i kufjeve. Zona e banuar ndodhet larg objektit ku do të ndërtohet.

Disa burime që do të shkaktojnë zhurmat dhe vibrimet janë të paraqitura në mënyrë të përmbledhur si më poshtë:

- *Si pasojë e punës së mjeteve të ngarkimit dhe të transportit të materialeve apo inerteve:* Ndikime nga zhurmat do të shkaktohen nga mjetet e ndërtimit sic mund të jenë; vinci, buldozeri, betonier, betonierat e vegjel, eskavatore, kamionat që transportojnë materialet e ndërtimit, etj.
- *Të shkaktojnë gjatë ndërtimit të karabinasë dhe gjatë përfundimit të objektit:* Gjatë ndërtimit të karabinasë do të ndikoj në rritje të nivelit të ndotjes akustike, por ndikimi i tyre do të jetë i perkohshëm vetëm gjatë ndërtimit. Do të shkaktohet zhurmë dhe gjatë montimit të pajisjeve të nevojshme për këtë objekt.
- *Të shkaktojnë nga prania e punonjësve në kantier:* Prania e punonjësve do të ketë ndikim në rritje të nivelit të zhurmave nga bisedat e tyre sidomos gjatë orëve të natës.
- *Të shkaktojnë gjatë kalimit të mjeteve të ndërtimit të tonazhit të lartë:* Do të ndihen vibrime në mjedisin aty pranë. Do të shkaktohen vibrime dhe nga vibratori i

llacit që do të perdoret për të realizuar shperndarjen e llacit mire neper kallepin e kollonave, etj.

Gjate ndertimit do të ndikohet vetem ne jeten e punonjesve te ndertimit dhe si dhe ne mjedis e banuar aty prane sheshit te ndertimit, por ndikimi do të jete ne nivele te ulta.

Zhurma e krijuar nuk do të jete e ndryshme nga zhurma e pergjithshme e krijuar nga punimet e ndertimeve civile. Zhurma pritet të jete e moderuar por e perkohshme pasi kontraktuesit aplikojne teknologjine me te fundit per kontrollin e uljeve te vibrimeve dhe zhurmave ne menyre te konsiderueshme pa rritje te shpenzimeve operative. Matjet shkencore kane treguar nje ulje prej te pakten 35-40% te nivalit te impaktit te vibrimeve.

c) Ndotja e tokes dhe e ujrave

Nuk pritet ndotje e dheut dhe ujit, meqenese ajo mund të parandalohet. Megjithate, disa rritje të ndotjes së ujit dhe dheut mund të shkaktohen nga ndotjet e drejtpërdrejta apo të tërthorta për shkak të derdhjeve aksidentale apo përdorimit të pakujdesshëm të materialeve të rrezikshme si karburantet, lubrifikantët e pajisjeve, bojrat, verniqet, etj.

Ndikimet e mundshme dhe pasojat e tyre mbi ujrat sipërfaqësore gjatë ndërtimit, përfshijnë: magazinimin e pasaktë të karburanteve nga kotnraktori dhe veprimtaritë në shesh që mund të sjellin ndonjë derdhje aksidentale të lëngjeve apo rrjedhjeve të ndotura, dhe përkeqësimi si pasojë e cilësisë së ujrave sipërfaqësore. .

Sheshi do të ketë masa të përshtatshme për kontrollin e erozionit dhe sedimenteve, siç janë dengjet e kashtës dhe rrethimet me baltë për të parandaluar lëvizjen e sedimenteve dhe shkaktimin e turbullirave të tepërta në kanalet e afërta.

Mbajtja e materialeve të stivosura të ndërtimit duhet të shmanget. Nëse kërkohet përkohësisht, duhet të krijohet kushte të përshtatshme magazinimi në sheshin e ndërtimit, si p.sh. përdorimi i mbulesave për mbrojtjen ndaj kushteve atmosferike. Materialet e rrezikshme (lubrifikantët, vajrat, etj.) duhet të mbahen mbi sipërfaqe të papërshkueshme, dhe absorbentët si rëra apo tallashi duhet të jenë të disponueshme për trajtimin e shpejtë të derdhjeve aksidentale. Të gjithë materialet duhet të trajtohen në përputhje me udhëzimet e përfshira në Material Safety Data

Sheets (MSDS) të ndodhura në sheshin e ndërtimit. Trainimi i personelit operativ si dhe personelit ndërtues do të vazhdojë.

Nëse do të ketë nevojë për instalimin e depozitave për karburantet, ato do të kenë depozita dytësore me volum të mjaftueshëm për të mbajtur një derdhje nga depozita më e madhe në strukturë. Zona e mbajtjes do të ketë një mjet (pompa) për të hequr ujin e grumbulluar.

Për burimet e materialeve do të përdoren vetëm veprimtari të licensuara të guroreve, asfaltit dhe çakullit.

Nuk duhet të hidhet dheu sipërfaqësor i hequr, por të ruhet në shesh për rehabilitim pas përfundimit të punimeve. çdo pemë ekzistuese dhe bimësi e vlefshme duhet të ruhet gjithashtu dhe të përdoret më vonë për rehabilitim

Disa ndikime ne toke:

- *Ndikime nga efekti i erozionit:* Kjo zone nuk ka predispozim te theksuar per erozion ne siperfaqe, eshte ne nivele te paperfillshme pasi territori eshte i rrafshet. Ky fenomen mund te haset gjate germimit te dheut per ndertimin e themeleve. Per te parandaluar kete fenomen(ne raste se e hasim gjate germimit te dheut) duhen marrim masa ne menyre qe te sigurohen te gjithe veprimet e nevojshme qe jane parashikuar per te siguruar qendrueshmerine e objekteve perreth.
- *Ndikimet fizike te projektit me ndryshime topografike lokale:*
Gjate shfrytezimit nuk do te kete ndryshime te medha ne topografine lokale pasi ne pergjithesi sheshi eshte i rrafshet dhe nuk do te behet nivelim i sheshit te ndertimit. Ne projekt eshte parashikuar nje radhe dhe drejtim i tille shfrytezimi, qe ne kombinim me masat e tjera suplementare si te mbushjes, sistemimit dhe trajtimit, parandalojne ndryshime topografike.
- *Ndikimet e emetimeve kimike dhe depozitimeve ne toke dhe rrethina:* Ndertimi i objektit parashikon vetem shfrytezimin e inerteve, nuk ka derdhje apo shkarkime te ngurta ose te gazta ne ambient te elementeve kimik ose te tjere element te demshem apo te rrezikshem per mjedisin. Ndikim nga lendet djegese mund te shkatohen vetem ne raste te carjeve te serbatorit te mjeteve te ndertimit, apo pikimeve te tyre gjate qarkullimit ne sheshin e ndertimit.

- *Ndikimet ne perdorimin e tokes dhe te burimeve ne cilesine dhe sasine e tokes bujqesore:* Siperfaqja qe do ti nenshtrohet shfrytezimit ka qene truall toke i llojit are, ishte toke e lene djerre. Zone ne studim nuk eshte zone nga ndertime apo objekte banimi. Ndikimi ne kete siperfaqe, nuk ndikon negativisht ne cilesine dhe sasine e tokes bujqesore sepse toka e kesaj zone e ka koeficientin e humusit te ulet dhe pak acid e cila çon ne nje rendiment te ulet te kesaj zone per kultivime bujqesore me kapacitet te lart.
- *Ndikimet e projektit ne modelin drenazhues te zones:*

Projekti i parashikuar nuk ndikon ne modelin e drenazhimit se nuk ekzistojne vepra drenazhimi ne zonen e projektuar perreth zones, ne kufirin prane kesaj zone ndodhet veten nje segment i vogel i nje kanali ekzistues per kullimin e ujerave qe mbidhashin nga keto siperfaqe toke. Ky kanal nuk eshte ne gjendje te mire pasi nuk eshte kujdesur askush per pastrimin e tij nga llumrat qe vijne se bashku me prurjet nga rreket e ujore te kesaj zone. Ne kete zone nuk do te ndikohet ne rrjetin e drenazhimit pasi ujerat e ndryshme qe do dalin gjate hapjeve te themeleve do te largohen nga zona me ane te autoboteve dhe do te shkarkohen ne nje mjedis prites qe ka te njejta parametra, pra vendi ku do te shkarkohen keto ujera do te percaktohet nga institucionet pergjegjese per kete veprimtari. Ndersa ne raste avarie nuk do te ndikohet sepse do te perdoret rrjeti rezerve i emergjencave (do te ndertohet vetem kur te jete e nevojshme dhe e domosdoshme dhe do te percaktohet nga kontraktori).

d) Ndikime te tjera indirekte qe shoqerojne projektin

1) Ndikime nga trafiku qe lidhen me projektin

Efektet mbi infrastrukturen perreth parashikohen te jene edhe pozitive edhe negative. Ne pergjithesi mund te thuhet se perdorimi i rugeve te caktuara per aktivitetin e nderimit apo transportin e mbetjeve inerte do te kete efekte negative mbi cilesine e rugeve te perdorura. Persa i perket rrjedhave te tjera te trafikut, kjo s'mund te shihet si nje efekt i rendesishem. Nje efekt pozitiv mund te evidentohet gjate fazes ndertimore ne rastet e perfshirjes se restaurimit dhe perforcimit te infrastruktures rrugore (kontroll erozioni, drenazhe per ujrata e stuhive, mure mbajtese, rregullim terreni, etj.)

Gjate ndertimit te objektit do te kete ndikime ne trafikun rrugor, por jo ne trafikun ajror, hekurudhor dhe lumor. Objekti lidhet me rrugen dytesore, pra transporti i materialeve te ndertimit nuk do te behen pengese per qarkullimin ne kete zone.

Ne menyre te permbledhur po paraqesim efektet kryesore qe ndikojne ne mjedis.

b. Gjenerimi i mbetjeve gjate fazes se ndertimit

Prodhimi i mbetjeve pritet te ketë ndikimin më të rëndësishëm mjedisor. Punimet e parashikuara në kuadrin e projektit do të prodhojnë disa lloje mbetjesh. Ato janë klasifikuar sipas katalogut evropian të mbetjeve dhe listës së mbetjeve të rrezikshme meqënëse Republika e Shqipërisë po përafron legjislacionin me atë të BE-së. në këtë kapitull janë paraqitur vetëm emri i grupeve të mbetjeve, të shënuar me numra sin ë katalogun evropian të mbetjeve. Në secilin grup, llojet e mbetjeve mund të shënohen me yll (*) i cili përfaqëson mbetjet e rrezikshme. Nën-grupi i saktë i mbetjeve me numrin e tij identifikues do të identifikohet në vendndodhje.

Llojet e grupeve kryesore të mbetjeve që mund të priten në zonë mund të jenë si më poshtë por nuk përjashtohen mbetje të tjera:

- 08 **Mbetjet nga prodhimi, formulimi, furnizimi dhe përdorimi i shtresave (bojra, verniqeve dhe smalteve të qelqta), izolantëve dhe bojrave të printimit;**
- 13 **Mbetjet e vajrave dhe mbetjet e karburanteve të lëngshme (siç janë vajrat hidraulike nga pajisjet)**
- 15 **Mbetjet e pakotimeve; absorbentët, leckat për fshirje, materialet e filtrave dhe veshjet mbrojtëse, të cilat nuk specifikohet ndryshe;**
- 17 **Mbetjet e ndërtimit dhe shembjeve (përfshirë dheun e gërmuar nga vendet e ndotura);**
- 20 **Mbetjet bashkiake (mbetjet e familjeve, dhe mbetje të ngjashme tregtare, industriale dhe institucionale) përfshirë copat e mbledhura veçmas.**

Mbetjet e rrezikshme priten në sasi të vogla. Në ndërtimet e reja ato do të përfshijnë mbetje të ndryshme të verniqeve, bojrave, si dhe mbetjet e vajrave nga pajisjet. Këto mbetje nuk duhet të përzihen me mbetjet e ngurta. Kontraktori është i detyruar të ketë konteinerë të veçantë të etiketuar për këto lloj mbetjesh.

Për mbetjet e rrezikshme, kontraktori duhet të ndjekë procedurën e ndarjes së mbetjeve të rrezikshme në vend. Kontraktori duhet t'i dorëzojë mbetjet tek kompania e autorizuar për administrimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të plotësojë dokumentacionin shoqërues i cili duhet të mbahet si provë e praktikës së mirë në administrimin e mbetjeve.

Është shumë e rekomandueshme të ndahen llojet e ndryshme të mbetjeve (ambalazhet plastike dhe të qelqit), për të cilat ekzistojnë sisteme të veçanta grumbullimi/riciklimi në vend, nga ato mbetje që janë të pariciklueshme dhe të dërgohen në pikat e përshtatshme të grumbullimit së bashku me dokumentacionin shoqërues.

Mbetjet e pariciklueshme duhet të dërgohen në një landfill të miratuar. Sheshi i ndërtimit do të pastrohet dhe të gjithë hedhurinat dhe materialet e mbetjeve do të eliminohen në përputhje me klauzolat e specifikuara në preventivat. Djegia apo hedhja e paligjshme e mbeturinave është rreptësisht e ndaluar. Mbetjet bashkiake dhe mbetjet e tjera do të duhet të mblidhen në kontejnerë të veçantë për këtë qëllim dhe të largohen rregullisht.

Dheu i gërmuar nga sheshi, për shkak të përqendrimit të lartë të Cr dhe Ni duhet të hiqet dhe të depozitohet në një vend i cili do të miratohet së bashku me Ministrinë e Mjedisit dhe autoritetet në Bashki. Përpara largimit të dheut të gërmuar, sheshi duhet të vizitohet edhe nga konsulenti mjedisor i i cili do të informojë MM në lidhje me zgjedhjen, duke dhënë një justifikim të shkurtër për sheshin.

Administrimi i mbetjeve gjatë fazës së ndërtimit duhet të bëhet në përputhje me kërkesat dhe rregullat e vendosur autoritetet lokale. Të sukohet ripërdorimi i mbetjeve të ngurta, por edhe kur kjo nuk është e mundur depozitimi i tyre të bëhet me leje të institucioneve përkatëse dhe në vendin e caktuar për këtë qëllim.

c. Zbulimet arkeologjike rastesore

Nuk ka zona të rëndësishme arkeologjike në afërsi të sheshit, prandaj nuk kërkohen masa të veçanta mbrojtëse arkeologjike. Megjithatë, nëse gjatë gërmimeve zbulohen disa mbetje arkeologjike, punimet do të ndërpriten menjëherë dhe do të informohet autoriteti lokal kompetent. Punimet do të rifillojnë vetëm pasi të jenë marrë masat e duhura, të kërkuara nga autoriteti përkatës dhe të jetë marrë konfirmimi që punimet mund të vazhdojnë.

d. Zonat e ndjeshme mjedisore dhe ndikimi nderkufitar

Zona ne vleresim nuk klasifikohet ne listen e zonave me status te vecante, eshtre nje zone e zakonshme urbane. Nuk eshte zone nderkufitare prandaj nuk ka ndikim nderkufitar ne mjedis.

e. Trashegimia kulturore, fshatrat tradicionale dhe format e ndertimit

Zona ne vleresim nuk vleresohet si zone me karakteristika te vecanta arkeologjike, historike apo tradicionale..

f. Impakti ne toke dhe ujrat nenetokesore

Punimet e ndertimit nuk do te shkaktojne prishje te regjimit te ujrave nentokesore te zones ku dhe ndodhet sheshi i ndertimit dhe ne sistemin e kullimit dhe drenazhimit. Kanalet e kullimit te zones do te lidhen me kanalet e shkarkimit te sheshit te projektit por pa nderhyrje qe do te prishe sistemin e funksionimit te tyre.

Ujrat qe do te shkaktohen nga germimet ne themel do te jene te se njejtes natyre me ate te kanaleve kulluese te zone, pak me shume te ngarkuara me llumra argjile per shkak te perberejes gjeologjike te zones. Ujrat nuk do te jene te ngarkuara nga emulsione hidrokarbure ose shkarkime te lendeve kimike te ndryshme. Ato nuk do te prishin cilesine e ujrave te kanaleve ekzistuese.

Gjate ndertimit do te kemi vetem ndryshime sipërfaqesore te topografise se terrenit, nga germimet dhe zhvendosjet e dheut.

g. Flora and Fauna

Sheshi dhe territori perreth ku do te zbatohet projekti nuk perben ndonje zone me ndjeshmeri dhe me status te vecante mbrojtje.

Territori mbi te cilin eshte percaktuar sheshi i ndertimit do te zhvishet komplet nga shtresa e vegetacionit, keshtu qe habitati i flores ne kete zone do te shkaterrohet. Por, pas perfundimit te punimeve te ndertimit, zona do te rehabilitohet dhe do te mbillet me bar.

Projekti nuk parashikon perdorimin e substancave ose materialeve qe jane te rrezikshme ose toksike per shendetin e njerezve dhe floren e faunen, si dhe furnizimin me uje.

Sidoqofte veprimtarite ndertuese qe do te shoqerojne realizimin e ketij projekti nuk do te kene ndikim te rendesishem ne mjedis. Ndikim minial pritet te kete mbi zvarraniket e zones dhe mbi shpendet.

h. Efektet kryesore negative

i. Gjate periudhes se zbatimit te projektit shfaqen keto efekte:

- a) Çlirimi i pluhurave gjate germimit te themeleve te godines.
- b) Gjate kohes se kryerjes se ndertimit do te kete zhurma te cilat shkaktohen si rezultat i perdorimit te makinerive te renda dhe qe do te vazhdojne deri ne momentin e perfundimit te punimeve, te cilat afersisht mendohen te zgjasin per nje periudhe 25 mujore.
- c) Prania e grumbujve me dhe ne mjedisin e zones prish imazhin e zones perreth.
- d) Ne nivelin e ujerat nentokesor gjate germimit te tokes per hapjen e themeleve, etj.
- e) Prishja e imazhit te zones gjate periudhes se ndertimit nga prania e mjeteve te tonazhit te rende, si hapja e gropave e shume te tjera.
- f) Konsumimi i energjise elektrike.
- g) Kosumimi i materialeve te ndertimit dhe i burimeve te tjera te nevojshme per ndertimin e ketij objekti.

i. Efektet kryesore pozitive

- a) Investitori nje pjese te truallit do ta shfrytezoj me koeficient racional urbanistike, per ta shfrytezuar ne menyre optimale si dhe gjelberim i mjedisit perreth me koeficient te larte gjelberimi.
- b) Me ndertimin e objektit aktivizohet me tej plani i sistemimit te jashtme, ku perfshihen hapësira te gjelberuara, rruge te brendshme dhe rrjet inxhinierik dhe ndriçim te jashtem.
- c) Aktiviteti i ndertimit nuk do te shkaktoje ndotje tokes, pasi nuk ka dhe as do te kete shkarkime ne mjedis te hapur dhe do te jene gjithmon nen kontroll te supervizorit te punimeve.
- d) Ndertimi do te kete realizohet konform kushteve teknike dhe planit te menaxhimit te mjedisit(PMM).

- e) Nuk do te kete ndotje te ujerave nentokesore, pasi te gjitha ujerat e nxjera gjate germimit do te shkarkohen ne vendin perkates qe do te percaktohen nga institucionet pergjegjese.
- f) Punesim gjate fazes se ndertimit.

j. Masat mbrojtese

Masa mbrojtese dhe parandaluese qe rekomandohen gjate fazes se ndertimit

Kërkesat mjedisore që synojnë mbrojtjen e shëndetit e të mjedisit, përfshijnë specifikimin e kushteve, normave e standarteve të detyrueshme për mbrojtjen e pastërtisë së ajrit urban, të ujërave sipërfaqësore e nëntokësore, të cilësisë e vlerave të tokës, të territoreve urbane, rrugëve, trotuareve, zonave të gjelbëruara

- **Rrethimi** i zones se ndertimit do te behet me llamarine ne te gjithe perimetrin e saj per te shmangur daljen e gjithfare mbeturinash inerte, per te bere nje plan organizimi sa me te mire te objektit dhe per te shmangur gjithashtu impaktin negativ qe krijojne punimet.
- **Largimi i dherave qe do te dalin gjate hapjes se themeleve**, do te kryhet brenda nje kohe shume te shkurter nga krijimi i tyre duke mos krijuar ndotje ne ambientin perreth. Largimi i tyre te behet naten duke marre masa per te mos ndotur rruget. Kjo realizohet duke mbuluar me mushama mbeturinat qe transportohen dhe duke i lare gomat e makinave para se te dalin nga sheshi i ndertimit. Mbetjet urbane do te grumbullohen ne perfundim te objektit ne vende te caktuara nga Bashkia.
- **Rrjetat mbrojtese** per minimizimin e pluhurave dhe mbrojtjen e kalimtareve do te vendosen ne perfundim te karabinase.
- **Realizimi i infrastruktures** se brendshme rrugore do te realizohet ne perputhje me studimin urbanistik te zones perkatese duke i lene vend edhe siperfaqes se gjelbert sipas projektit.
- **Nga siperfaqja totale** e sheshit te ndertimit 62% e saj do te jete e zene me ndertim. Pjesa tjeter do te jete e gjitha zona funksionale qe do t'i sherbeje objektit me sip. parkimi, gjelberimi dhe rruge kryesore e dytesore.
- **Kantieri i ndertimit** do te jete i rrethuar me llamarine deri ne perfundimin e rifinitures dhe ambienteve per rreth objektit.
- **Mbeturinat ne perfundimin e ndertimit** do te grumbullohen, transportohen dhe depozitohen ne oraret e caktuara nga Komuna.
- **Nderhyrjet ne rrjetin e infrastruktures** do te kryhen me lejen e institucioneve perkatese sipas ligjeve ne fuqi.

• **Ndërtimi** do të kryhet nën kontrollin e inspektoreve të mjedisit të Bashkisë, për të matur ndotjet në mjedis të cilat nuk duhet t'i kalojnë parametrat e lejuar.

Masat konkrete për mbrojtjen e cilësisë së ajrit

Me qëllim që shkarkimet në ajër që emeton veprimtaria ndërtuese të jenë vazhdimisht brenda normave të lejuara, subjektet ndërtues, marrin këto masa:

- a. të përdoren mbulesa të përkohëshme dhe të lagen sipas nevojës, një deri dy herë në ditë për të reduktuar çlirimet e pluhurave;
- b. për lëvizjen e materialeve në kantier e në sheshe ndërtimi, të përdoren konvejerë të mbyllur;
- c. të mirëmbahet sheshi i ndërtimit gjatë kryerjes së aktiviteteve të nivelimit, ndërtimit dhe transportit;
- d. të gjitha ngarkesat të sigurohen nëpërmjet rregullimit, lagies ose mjete të tjera për të parandaluar derdhjet, rrjedhjet dhe pluhurat;
- e. të gjitha materialet e transportuara jashtë sheshit të ndërtimit të jenë të lagura në mënyrë të mjaftueshme ose të mbuluara mirë;
- f. të gjitha aktivitetet e pastrimit, nivelimit, ndërtimit dhe transportit të ndërpriten gjatë periudhave me erë të fortë;
- g. të kufizohet shpejtësia e lëvizjes së kamionëve në kalimet e sheshit të ndërtimit, deri në 30 km/orë;
- h. të ndalohet përgatitja dhe përpunimi i bitumeve në temperatura të larta në kantieret e ndërtimit dhe të përdoren bitume që kanë shkallë të vogël çlirimesh të ndotësve në ajër;
- i. të vendosen mbulesa mbrojtëse për mbeturinat e ekspozuara ndaj erës;
- j. gjatë kryerjes së proceseve të rifiniturës (suvatim, lyerje, veshje fasade), objekti të jetë i mbuluar me rrjeta mbrojtëse.

Masat konkrete për administrimin e mbetjeve të ngurta

Subjektet ndërtues të godinave, rrugëve, urave, shesheve, trotuareve, administrojnë mbetjet që gjenerohen nga veprimtaria ndërtuese, duke marrë këto masa:

- a. mbetjet që gjenerohen nga veprimtaria ndërtimore, të sistemohen të ndara e të veçuara sipas llojit të tyre, në vende të paracaktuara që më parë për qëndrimin e tyre provizor;

- b. mbetjet të largohen çdo ditë nga sheshi i ndërtimit dhe të dërgohen në vendgrumbullimet e përcaktuara nga pushteti vendor;
- c. transportimi i tyre të bëhet në orët me trafik të pakësuar;
- d. për transportin e materialeve dhe të mbetjeve të përdoren makina të mbulura dhe që nuk rrjedhin;
- e. mbetjet toksike të dërgohen në një vend depozitim të miratuar posaçërisht për to;
- f. të pastrohen menjëherë rrjedhjet, derdhjet, pikimet për të parandaluar ndotjen e tokës;
- g. të shtrohen me zhavorr dhe të mirembahen rrugët brenda sheshit të ndërtimit;
- h. shërbimet dhe riparimet e makinerive e të pajisjeve të bëhen sipas grafikut dhe në vende të përcaktuara për këtë qëllim;
- i. të lahen gomat e automjeteve para daljes nga sheshi i ndërtimit.

Masat konkrete për mbrojtjen nga zhurmat

Në çdo kantier ose shesh ndërtimi, subjektet ndërtues, hartojnë dhe zbatojnë programin e masave për mbrojtjen nga zhurmat, i cili synon:

- a. të respektohen standardet për nivelin e zhurmave;
- b. aktivitetet e prishjes dhe të ndërtimit, të kufizohen në orët që sjellin shqetësime për banorët përreth;
- c. aktivitetet e prishjes dhe ndërtimit të programohen sipas një grafiku në mënyrë që të evitohet operimi i disa pajisjeve e makinerive në të njëjtën kohë i cili shkakton nivele të larta zhurmash;
- d. makinerite e pajisjet e fuqishme të ndërtimit, si dhe ato që gjenerojne zhurma mbi kufijtë e lejuar, të jenë të pajisura me ekrane mbrojtës për zhurmat.

VI. PROGRAMI I MONITORIMIT TE NDIKIMIT NE MJEDIS

Monitorimi i mjedisit ka per qellim qe nepermjet matjeve sistematike, vezhgimit, dhe raportimit ta paraqese ndryshimin e gjendjes se treguesve mjedisore qe te perberesve te mjedisit.

Ne pergatitjen e programit te monitorimit specialistet do te marrin ne konsiderate mundesine per te realizuar nje monitorim realist te elementeve me ndikim ne mjedis.

Ne fazen e ndertimit, monitorimi do te jete i tipi inspektive dhe raportime rutine qofte te subjektit qe do te zbatoje punimet por edhe te pushtetit lokal dhe vete investitorit.

Elemente te tjere mund te shtohen programit te monitorimit, sidomos ne ato raste kur si gjate fazes se ndertimit apo asaj te shfrytezimit, krijohen situata te paparashikuara.

6.1 MONITORIMI MJEDISOR /SOCIAL

PJESA 2: MONITORIMI MJEDISOR /SOCIAL

A	do të	Veprimtaria	Statusi	Referenca shtesë
A	përfshijë/përmbahë	A. Rehabilitimi i ndërtesës	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin B më poshtë
	veprimtaria tek vendi i ndërtimit,	B. Ndërtim i ri	☒ Po ☐ Jo	Shih seksionin B më poshtë
	ndonjë nga pikat e mëposhtme:	C. Sistem i vocantë i trajtimit të ujrave të zeza	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin C më poshtë
		D. Ndërruesë(a) dhe rrethë historike	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin D më poshtë
		E. Marrja e tokës ¹	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin E më poshtë
		F. Materiale të rrezikshme ose toksike ²	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin F më poshtë
		G. Impaktet mbi pyjet dhe/ose zonat e mbrojtura	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin G më poshtë
		H. Trajtimi / menaxhimi i mbetjeve mjekësore	☐ Po ☒ Jo	Shih seksionin H më poshtë
		I. Kujdesi ndaj trafikut dhe mbrojtja e kalimtareve	☒ Po ☐ Jo	Shih seksionin I më poshtë

VEPRIMTARIA	PARAMETRI	ÇEKLISTA E MASAVE ZBUTESE
A. Kushvet e Përgjithshme	Njoftime dhe Mbas mbrojtëse për Punëtorët	(a) Inspektoriatet vendore të ndërtimit dhe të mjedisit janë njoftuar për veprimtarinë e ardhshme (b) Publiku është njoftuar për veprat ndërtuese nëpërmjet publikimeve në media dhe/ose nëpërmjet qendrave të disponueshme publike duke përfshirë edhe vendin e ndërtimit. (c) Janë marrë të gjitha lejet e kërkuara ligjorisht për ndërtim dhe/ose rehabilitim. (d) Gjithë veprimtaria do të kryhet në një mënyrë të kujdesshme dhe të disiplinuar duke synuar minimizimin e impaktit tek banorët përreth dhe tek mjedisi. (e) PPE të punëtorëve do të respektojnë praktikën e mira ndërkombëtare (duke mbajtur gjithmonë kaseta mbrojtëse, maska sipas nevojës dhe syze mbrojtëse, litarë dhe çizme siguri.) (f) Tabela njoftimesh në vendet e ndërtimit do të njoftojnë punëtorët për rregullat thelbësore si edhe rregulloret që duhen zbatuar.
A/1. Demolimi i	Cilësia e ajrit	(a) Identiifikimi i muterailave me përmbajtje asbesti (MPA dhe vesha)ve me piliuka plumbi

¹Marrja e tokave ka të bëjë me zhvendosjen e njerëzve, ndryshimin e kufijve të tokave dhe të pronave private në tokat e blera/ të transferuara që prek njerezit që jetojnë atje dhe/ose të zaptesve dhe/ose që merren me një biznes(koska) në tokën e marrë.

² Materiali toksik / I rrezikshëm përfshin dhe nuk kufizohet tek asbesti, bojrat toksike, largimi i bojtrave të plumbit, etj.

VEPRIMTARIA	PARAMETRI	ÇEKLISTA E MASAVE ZBUTËSE
dy ndërtuesave ekzistuese	Zhurma	<p>brenda ndërtuesave që do të demolohet;</p> <p>(b) Veprime për të minimizuar përhapjen e pluhurave;</p> <p>(c) Masa parandaluese për të siguruar heqjen dhe depozitimin e ajrit dhe materialeve me përmbajtje shtesë;</p> <p>(d) Zhurma gjatë ndërtimit do të kufizohen në kohen në të cilën do të përcaktohet në lejen e dhënë nga autoritetet;</p> <p>(e) Gjate ndërtimit dhe demolimit motorret e gjeneratorëve, kompresorëve të ajrit dhe pajisjeve dhe makinerive të tjera duhet të jepen të mbuluar dhe pajisjet duhet të vendosen sa më larg të jetë e mundur nga zonat e banuara.</p> <p>(f) Kontrolli i sedimenteve dhe erzionit gjatë demolimit, për të minimizuar fenomenet e erozionit.</p> <p>(g) Menaxhimi i ujërave të shiut për të minimizuar erozionin dhe furnizimi me sediment nga jashtë shtesë të ndërtimit për të stabilizuar ujrën.</p>
B.Rehabilitimi i Përgjithshëm dhe Veprimtari Ndërtimi	Cilësia e Ujit dhe e Tokës	<p>(a) Gjatë prishjeve të brendshme përdorni mbrojtëse nga mbeturinat e prishjeve të ndërtuesave mbi katin e parë.</p> <p>(b) Mban mbeturinat nga prishja e ndërtuesave në vende të kontrolluara dhe spërkatimi ato me ujë me qëllim që të ulët nivelin e pluhurit nga mbeturinat e prishjeve.</p> <p>(c) Mos lejoni shpërndarjen e pluhurit gjatë gërmimeve pneumatikë/katërrimeve të mureve, duke spërkatur vazhdimisht me ujë ose duke instaluar mbrojtëse nga pluhuri në vendin e ndërtimit.</p> <p>(d) Pastrori mjedisin rrethues (troshuret, rrugët), nga mbetjet me qëllim që të minimizoni pluhurin.</p> <p>(e) Nuk lejohet që të bëhen djegie materialeve apo mbeqesh në vendin e ndërtimit.</p> <p>(f) Duhet mbajtur nën kontroll lëvizja e turrave e makinave të ndërtimit në vendin e ndërtimit.</p>
Zhurma	Zhurma	<p>(a) Zhurma e ndërtimeve duhet kufizuar në orët e kufizuara për këtë punë sipas lejës.</p> <p>(b) Gjatë funksionimit të tyre, kapakët e gjeneratorëve, kompresorët e ajrit dhe pajisje të tjera mekanike duhet të jenë të mbyllura dhe pajisjet duhen vendosur sa më larg zonave të banuara që të jetë e mundur.</p>
Cilësia e Ujit	Cilësia e Ujit	<p>(a) Vendi i ndërtimit duhet të marrë masat e duhura kundër erozionit dhe sedimentit, si p.sh. ngritjen e pengesave dhe ta gardheve për të penguar daljen e sedimentit nga vendi i ndërtimit duke shikatur kështu turbullira në lumet dhe përrejtë përreth.</p>
Menaxhimi i Mbetjeve	Menaxhimi i Mbetjeve	<p>(a) Grumbullimi i mbetjeve dhe vendshkarkimet e tyre do të identifikohen për të gjitha llojet e mbetjeve që do të krijohen nga prishjet dhe nga veprimtari të ndërtuesave.</p> <p>(b) Mbetjet nga ndërtimet minerale dhe nga prishjet e ndërtuesave, duhet të ndahen nga</p>

VEPRIMTARIA	PARAMETRI	ÇEKLISTA E MASAVE ZBUTESE
		<p>mbetjet e përgjithshme organike, të lëngjeve, dhe kimike, duke bërë seleksionimin e tyre në vend dhe duke i vendosur në kontenerë të përshkëmbimshëm.</p> <p>(c) Mbjetet nga ndërtimet do të grumbullohen dhe do të shkrarkohen në mënyrën e duhur nga kolektorë të licencuar.</p> <p>(d) Do të ruhet dokumentacioni për shakërimin e plehrave si provë për menaxhimin e mbetjeve sipas kërkesave...</p> <p>(e) Sa herë që kjo do të jetë e mundur, kontraktori do të rëpërdorë dhe do të riciklojë materialet e duhura dhe të përdorshme me përjashtim të azbestit.</p>
C. Sistemi i trajtimit të vecantë ujrave të zeza	Cilësia e Ujit	<p>(h) Qasja për trajtimin e mbetjeve sanitare dhe të ujrave të zeza nga vendët e ndërtimit (instalimi ose rindërtimi) duhet miratuar nga autoritetet vendëse.</p> <p>(i) Para se të shkrarkohen në ujrat pritëse, duhen trajtuar mbetjet nga sistemet e ujrave të zeza me qëllim që të përmbushin kriteret minimale të cilësive sipas përcaktimeve të udhëzimeve kombëtare mbi cilësinë e mbetjeve ujore dhe trajtimin e ujrave të zeza.</p> <p>(j) Do të kryhet monitorimi i sistemeve të reja të ujrave të zeza (pararipas)</p>
D. Ndërtesë (a) historike(s)	Trashëgimia kulturore	<p>(a) Në se ndërtesa është një strukturë me vëndat historike apo shumë pranë një strukture të tillë, apo që ndodhet në një zonë të përcaktuar me rëndësi historike, duhen njohuar dhe duhen marrë leje miratimi nga autoritetet vendore dhe duhen kryer gjithë veprimtaritë ndërtuese sipas legjislacionit kombëtar.</p> <p>(b) Sigurohuni që të respektohen gjithë dispozitat me qëllim që veprat e artit apo "zbulime të rastit" që bëhen gjatë gërmimeve ose gjatë ndërtimeve, të mbahen shënim, të kontrollohen zyrtarët dhe të pezullohen punëzat ndërtimore apo të modifikohen ato duke u marrë parasysh zbulime të tilla.</p>
E. Marrja e tokës	Kuatr/Plani i Marrjes së tokës	<p>(a) Në se shpronësimi i tokës nuk ishte i parashikuar por nevojitet të bëhet, ose në se nuk pritej por mund të ndodhë humbja e aksesit ndaj të ardhurave i përdoruesve të ligjshëm apo të paligjshëm, atëherë duhet konsultuar me Udhëheqësin e Ekipit të Projektit.</p> <p>(b) Do të zbatohet Plani/Kuatr i miratuar i Marrjes së tokës.</p>
F. Materiale Toksike	Menaxhimi i Azbestit	<p>(a) Në se azbesti ndodhet në vendin e projektit, duhet paraqitur qartë si material i rrezikshëm.</p> <p>(b) Kur të jetë e mundur, azbesti duhet mbyllur si duhet dhe duhet vulosur me qëllim që të minimizohet ekspozimi i tij.</p> <p>(c) Para se të hiqet, (në se kjo është e nevojshme), azbesti duhet trajtohet me një lëndë lagës me qëllim që të minimizohet pluhuri i tij.</p> <p>(d) Azbesti duhet trajtuar dhe të shkrarkohet nga profesionistë të aftë me përvojë.</p> <p>(e) Në se materiali i azbestit, depozitohet per kohësiht, mbetjet duhen mbyllur brenda</p>

VEPRIMTARIA	PARAMETRI	ÇEKLISTA E MASAVE ZBUTESE
	Menaxhimi i Mbetjeve Tokëske / të rrezikshme	<p>objekteve të mbyllura të etiketuara si duhet.</p> <p>(f) Azëbati që është hequr nga vendi, nuk do të përdoret.</p> <p>(a) Depozitimi i përkoshëm i të gjitha substancave të rrezikshme në vendin e ndërtimit, duhet bërë në kontenerë të sigurt me etiketa që të tregojnë detaje të përbërjes, komponentëve dhe trajtimit.</p> <p>(b) Kontenerët e substancave të rrezikshme duhen vendosur në kontenerë me mbrojtje nga rrjedhja me qëllim që të mos lëvohet derdhja dhe rrjedhja.</p> <p>(c) Mbetjet transportohen nga mjete të licencuara posaçërisht dhe shpërndihen në një vend të licencuar.</p> <p>(d) Nuk duhet të përdoren bojra me përbërës apo solventë të rrezikshëm, ose me bazë plumbi.</p> <p>(a) Të gjitha mjediset natyrore dhe zonat e mbrojtura përreth vendit, nuk do të dëmtohen apo të shfrytëzohen, për gjatë stafin do të ndalohet rreptësisht që të gjuajë, të kullinë bagëtinë, të presë dru apo të kryejnë veprimtari të tjera dëmtoese.</p> <p>(b) Kur ndesheni me pemë të mëdha në afërsi të vendit të akvizitimit, shëroni vendin dhe rrethojeni me kordon të madh, ruani sistemin e rrënjëve dhe ahmangni odo dëm që mund t'ju bëhet pemëve.</p> <p>(c) Duhet mbrojtur ligatimat dhe përrenjtë në afërsi të vendit të ndërtimit, nga rrënkujtjet e ndërtimeve, duke ngritur objekte që mbajnë nën kontroll erozionin dhe sedimentin, duke përfshirë por jo duke u kufizuar tek gerdhet për depozitat dhe mullarët e barit.</p> <p>(d) Nuk do të lëvohen gropa gurorësh të palicencuara apo hedhje të mbetjeve në zonat e afërta, vecanërisht në zona që janë të mbrojtura.</p>
G. Dëmtim pyjet dhe fose zonat e mbrojtura	Mbrojtja	
H. Shkarkimi i mbetjeve mjekësore.	Infrastruktura menaxhimit e mbetjeve mjekësore për	<p>(a) Në përputhje me rregulloret kombëtare, kontraktuesi do të sigurohet që objektet e porsadërtuara dhe ose të reabilituara të qendrave shëndetësore të kenë infrastrukture të njohura për trajtimin e mbetjeve mjekësore dhe shkarkimin e tyre. Kjo përfshin por nuk është e kufizuar tek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Godina të vecanta për mbetjet e vecanta të kujtës shëndetësor (duke përfshirë instrumenta të ndotura "pinceta", dhe mbetje mjekësore ose lëngje) nga shkarkime të tjera mbetjesh; dhe ▪ Mjedise të përshtatshme shkarkimi të mbetjeve mjekësore dhe ▪ Nëse veprimtaria përfshin trajtim në mjedis, të sigurohet që të ketë opstione të përshtatshme dhe operacionale për shkarkimin e tyre.
I. Kontrolli i trafikut dhe Mbrojtja e Komërsorëve	Rreziqet e drejtpërdrejta ose indirekte për trafikun e publikut dhe të këmbësorëve nga	<p>(a) Në përputhje me rregulloret kombëtare, kontraktuesi duhet të sigurohet që vendi i ndërtimit të jetë i mbrojtur mirë dhe trafiku që ka lidhje me ndërtimin të jetë i kontrolluar mirë. Kjo përfshin por nuk është e kufizuar tek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vendosja e abenjavave dhe tabelave të qarkullimit, shënja parajamëruese, pengesa dhe

VEPRIMTARIA	PARAMETRI	ÇEKLISTA E MASAVE ZBUTESE
	veprimtarinë e ndërtimit.	<p>shmangje të trafikut. Vendi i ndërtimit duhet të jetë qartësisht i dukshëm dhe publiku duhet të përfshihet për gjithë rreziqet e mundshme.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sistemi i menaxhimit të trafikut dhe trajnimit i stafit, veçanërisht për aksesin tek vendi i ndërtimit, dhe trafikun e ngarkuar pranë vendit të ndërtimit. Ofrimi i kalimeve të sigurta dhe rrugëve për këmbësorët aty ku ka ndërhyrje të trafikut për ndërtimet. ▪ Përshtatja e orëve të punës me modelet e trafikut lokal, p.sh. shmangia e veprimtarive të mëdha të transportit gjatë orëve të pikut të trafikut ose gjatë orëve të lëvizjeve të bagëtitve. ▪ Menaxhim aktiv i trafikut nga staf i trajnuar dhe i dukshëm në vendin e punimeve, nëse kërkohet për kalimin e sigurt dhe të përshtatshëm të publikut. ▪ Sigurimi i aksesit të vazhdueshëm dhe të sigurt për tek objektet e zyrës., dyqanet, dhe rezidenat gjatë veprimtarive rinovuese, nëse ndërtuesat rrinë hapur për publikun.

6.2 PLANI I MONITORIMIT

PJESA 3 : PLANI MONITORIMIT							
FAZA	CILI (A do të monitorohet parametri?)	KU (A do të monitorohet parametri?)	SI (A do të monitorohet parametri?)	KUR (Përqendrimi frekuencën / ose vëzhdimësinë?)	PSE (A po monitorohet parametri?)	KOSTUA (në se nuk është e përfshirë në buxhetin e projektit)	KUSH (është e përgjegjës për monitorimin?)
Gjatë përgatitjes së veprimtarisë	Lejët	Në vend	Duke kontrolluar në se i kanë të gjitha lejet e kërkuara nga ligji, në vendin e ndërtimit. Duke kontrolluar në se është bërë rrethimi i duhur, instalimi i mjeteve të përkohshme sanitare.	Para se të fillojnë veprat e ndërtimit	Rekomandohet që të sigurohet në se po aplikohen të gjitha praktikatat e mira	Duhet të jetë pjesë e buxhetit të projektit	Inxhinieri mbikëqyrës i vendit
Gjatë zbatimit të veprimtarisë	Gjësia e ajrit (pluhuri)	Në vend	Vëzhgim Pamor	Para se të fillojnë veprat e ndërtimit	Mbajja e nivelit të pluhurit në minimum me qëllim që të mbrohet shëndeti dhe të ruhen njerëzit nga acarimet e	Kontraktori është përgjegjës për koston totale, zakonisht kjo nuk identifikohet si kategori veçmas Kontraktori është përgjegjës për koston totale, zakonisht kjo nuk identifikohet si kategori veçmas	Inxhinieri mbikëqyrës i vendit, Bashkia

Zhurra	Në vend dhe përreth	Zbulues i nivelit të tingujve	Në javën e parë të ndërtimit dhe pas çdo ankese nga popullata vendase.	Të sigurohet që niveli i zhurmës është në nivel të pranueshëm ligjorisht	Kostua përballohet nga Kontraktuesi i Maqeve	Kontraktuesi, Inxhinieri mbikëqyrës i vendit
Mbetjet (jo të rrezikshme dhe të rrezikshme të cilat mund të përfshijnë bujra, kimikate, palinime apo materiale ndërtimi që përmbajnë sa më sipër.)	Në vend	Dokumentacioni i cili shpjegon mbetjet i cili i paraqitet Ministrisë së Mjedisit për llojin dhe sasi të mbetjeve të identifikuarat.	Në vazhdimësi, d.m.th. sa herë që hiqen mbetjet na vendi.	Kërkohet nga një sërë rregulloresh mbi mbetjet.	Pjesë e praktikës së rregullt të kontraktuesit, mbalohet tërësisht nga kontraktuesi	Inxhinieri mbikëqyrës i vendit Komuna, Ministria e Mjedisit (inspektimi)
Objekte Arkitekturorë	Në vend	Mbikëqyrje e plotë nga inspektori i vendit gjatë gjërimeve.	Gjatë gjërimeve për themelet	Të pengojë degradimin e objekteve të rëndësishme arkitekturorike që mund të zbulohen.	Pjesë e inxhinierit mbikëqyrës dhe kostos së kontraktuesit.	Inxhinieri mbikëqyrës i vendit Bashkia, inspektimi
Material toksikë rrezikshëm	Në vend	Trajtimi i duhur dhe depozitimi kontrollohet sipas materialeve ISDS.	Në vazhdimësi	Të mos lejojë çerdhjet akcidentale ose plagosjet	Pjesë e kostos së rregullt të kontraktuesit	Kostot për Inxhinierin mbikëqyrës, inspektimi
Rreziku për trafikun publik dhe sigurinë e këmbeësorëve.	Në sheshin e ndërtimit dhe në rrugët e lejuashme për t'u përdorur për të	Vëzhgim Pëamor dhe ankese të mundshme nga publiku	kontroll i përditshëm i shenjave, gardheve dhe shenjave e	Të ndalojë çrregullimet në trafik dhe aksidentet	Pjesë e kostos së rregullt të kontraktuesit	Kostot për Inxhinierin Mbikëqyrës, inspektimi

		hyre ne sheshin e ndertimit.		modeleve sinjalizuese te trafikut.				
	Masat mbrojtëse për punëtorët	Në vend	Vëzhgim Pamor	Të kontrollojë në vazhdimësi për përdorimin e pajisjeve të duhura.	Të mos lejojë aksidentet	Pjesë e kostos së rregullit të kontraktuesit	Kostot për Inxhinierin Mbikëqyrës inspektimi	
Gjatë mbikëqyrjes së veprimtarisë	Menaxhimi i mbetjeve (mbetjet bashkë dhe kimikate të laboratorëve)	Mbetjet që shoqërojnë dokumentacionin që i paraqitet Ministrisë së Mjedisit	Pas raportimit mbi menaxhimin e mbetjeve në Ministrinë e Mjedisit	Në vazhdimësi gjatë veprimtarive	Kërkesat nga shtëpi rregulloresh mbi mbetjet	Pjesë e kostos së rregullit të veprimtarive	Ministria e Mjedisit (inspektimi)	

VII. KONKLUSIONE DHE REKOMANDIME

Nga sa analizuam me lart ne kete Raport te Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis, zbatimi i ketij projekti per ndertim : **Sheshit Industrial dhe infrastructures se nevojshme per instalimin e impinatit te asfaltobetonit** nuk do te kete ndikime domethenese ne mjedis. Ndikime minimale do te kete vetem gjate fazes se ndertimit per te cilen, investitorit i jane rekomanduar te aplikojte keto masa zbutese me qellim qe te minimizohet ndikimi ne mjedis.

Per sa u konstatua ne kete raport, me qellimin per te minimizuar me maksimumin e mundeshem ndikimet e ketij aktiviteti ne mjedis, per investitorin, ARM Tirane dhe autoritetet lokale do te sugjeronim dhe do te jepnim keto rekomandime:

- I. Nga siperfaqja totale e shesheve te ndertimit duhet te jete e zene me ndertim vetem nje pjese e saj, pjesa tjeter te jete e gjitha zona funksionale qe do ti sherbejne objektit me siperfaqe parkimi, gjelberimi dhe ruge hyrese dhe dalese.
- II. Prodhimi i inerteve cilesore, te jete i markave te larta te betonit duke respektuar kushtet teknike te zbatimit.
- III. Megenese kemi te bejme me depozitime heterogjene rekomandojme qe para betonimit te themeleve toka e bazamentit te verifikohet nga inxhinieret perkates.
- IV. Rekomandojme qe gropat e hapura per inkastrimin e godinave te betonohet sa me shpejt qe te jete e mundur, sepse terreni eshte me qendrueshmeri te perkohshme.
- V. Kantieret e ndertimit te jete te rrethuar me llamarine deri ne perfundimin e rifinitures.
- VI. Mbeturinat e ndertimit te grumbullohen transportohen dhe depozitohen ne oraret e caktuara nga Pushteti Lokal.
- VII. Nderhyrjet ne rrjetin e infrastructures se nevojshme per kete projekt te kryhen me lejen e institucioneve perkatese. Si nje mase lehtesimi gjate ndertimit, kontraktori duhet te detyrohet te pergatise nje plan menaxhimi mjedisor i detajuar per secilin rast, ku te sigurohet se:
 - a. Punime ndertimi te ndodhin kryesisht gjate sezonit te thate,
 - b. Punime ndertimi mbi kanalin e ujit dhe hapja e gropave, ku niveli i ujerave te mbahet ne nje minimum,
 - c. Basene te perkohshme me sedimente te jene krijuar per filtrime,
 - d. Mbeturinat e forta dhe te lengshme te jene grumbulluar dhe/ apo ricikluar,
 - e. Platforma rrugore te ujitet gjate periudhave te thata per te menjanuar shkarkimet e pluhurave,
 - f. Zonat me depozitime te perkohshme dhe kantieret e punetoreve te jene rehabilituar per perdorimet e tyre origjinale (toke are) pas perfundimit te punimeve.
 - g. Nuk konstatohen peme te vlefshme por nese konstatohen bimesi e vlefshme te lajmehen autoritetet pergjegjese si dhe per cdo peme te prere te zevendesohet me tre te tjera, rekomandohet te jene bimesi qe e karakterizojne kete rajon.

- VIII. Furnizimi me energji te behet nentokesor, sipas rrejtimit te furnizimit me energji elektrike te kesaj zone heterogjene.
- IX. Te vendosjet kontener i veçante ne xhepe te posatshem per grumbullimin e mbetjeve urbane dhe perfshirjen e tyre ne skemen ekzistuese te largimit te mbetjeve, si dhe largimi i tyre per ne vendin e caktuar nga Bashkia.
- X. Te realizohet ndricimi perreth (vendosja e instalimeve te ndricimit) te pershtatshem dhe me eficence energjitike.
- XI. Menaxhim me i mire te instalimeve ne ndertese dhe jashte tyre si pompat e ujit, instalimet energjetike, kondicioner, pompa nxehtesie, etj per te mos shkaktuar ndotje termike dhe ndotje akustike per te shmangur ndotjen gjate funksionimit te nderteses.
- XII. Subjekti ndertues gjate fazes se ngritjes se kantjetri dhe kryerjes se punimeve te ndertimit te respektoje dhe kontrolloje aktivitetet me sipas Planit te Monitorimit Mjedisor dhe Socila te trajtuar ne piken 7.1.
- XIII. Te kryhet rregullimi i territorit ne perputhje me kondicionet urban te percaktuara per secilin rast.
- XIV. Shoqeria te operoje ne perputhje te plote me normat qe jane fuqi, dhe te kryej monitorime te vazhdueshem te tregueseve mjedisor te trysnise ne mjedis.
- XV. Te respektoj te gjitha masat e percaktuar ne kete raport.
- XVI. Nderhyrjet ne rrejtin e infrastruktures te kryhen me lejen e institucioneve perkatese.
- XVII. Ndertimi i lulishteve me peme si dhe drure dekorative te cilat te jene te gjelberuar gjate periudhes se veres dhe jo gjate periudhes se dimrit kur jane shume prane dritareve, shtrimi dhe asfaltimi i rrugeve, etj, do te permiresoj ne menyre te dukshme situaten ekzistuese ne kete zone.
- XVIII. Mbjajta paster e mjedisit te zones do te jete dhe do te behet ne vazhdimesi per te garantuar nje mjedis te kulturuar.
- XIX. Ne respektoj te gjitha rregullat e mbrojtjes kundra zjarrit gjate operimit ne ndertese dhe te respektoj rregulloren e MKZ per objektet publike.
- XX. Subjekte kontraktuese te respektoj te gjitha kushtet, rregullat dhe masat qe do e percaktuara nga Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social..

Efekt negativ qe do kete investimi ne mjedis do te vij vetem si rezultat nga zbatimi i projektit te dhene, zena e siperfaqes se toke, por qe sic e thame edhe me lart perputhet me planin e pergjithshem vendor te zhvillimit. Si perfundim efektet do te jene pozitive pasi ndikimi negative gjate ndertimit do te ekzistojne per nje kohe relativisht te shkurter si dhe do te realizohet duke marre parasysh edhe kriteret e duhura per mbrojtjen e mjedisit ne vecanti.

Kompania perkates per realizimin e ketij projekti do te jete gjithmone i hapur per te bashkepunuar me institucionet perkatese te mbrojtjes se mjedisit, te cilat do te monitorojne realizimin e ketij projekti si gjate fazes ndertuese dhe te shfrytezimit, me qellim eliminimin e çdo impakti negative ne mjedis, sado i vogel qofte ai. Investitori eshte ne dijeni te te gjitha bazes legjislative ne lidhje me mjedisin dhe eshte gjithemone i gatshem per cdo bashkepunim midis institucioneve pergjegjese per mjedisin.

Rekomandime te detyrueshme per t'u zbatuar

1. Te behet rrethimi i objektit para fillimit te punimeve
2. Prishja e objektit ekzistues do te kryhet ne menyre graduale duke minimizuar zhurmat, tronditjet dhe nivelin e pluhrave, per kete te fundit duke here edhe sperkatje me uje.
3. Mbeturinat qe rezultojne gjate prishjes, mbetjet e ngurta, mbeturinat e ndryshme qe rezultojne nga ndertimi do te grumbullohen, transportohen e depozitohen ne vendin e kohen e caktuar me miratim nga Komuna.
4. Transporti i mbetjeve te ngurta, i mbeturinave te ndryshme i dherave etj, do te kryhet me mjete transportuese, te mbuluara per te eliminuar ndotjen e ambientit.
5. Gjate punimeve e ne vazhdimesi do te mbahet nen kontroll ndotja e ajrit brenda standarteve te OBSH. Sistemi i rrjetes mbrojtese do te jete i ngritur e funksional gjate ndertimit te objektit me qellim minimizimin e shkarkimeve te mbeturinave dhe mbrojtjen e kalimtareve.
6. Niveli i zhurmave qe krijohen nga kryerja e punimeve do te jete e standarteve te lejuara nga OBSH.
7. Mjediset e punimeve do te mbahen te pastra vazhdimisht.
8. Mjediset rreth Godines jane me rruge te shtruara cilesisht sipas faktit.
9. Te respektohet skema e rrjetit rrugor, e studiuar nga Drejtoria e Urbanistikes dhe e miratuar nga K.K. T. I Republikes
10. Te zbatohen me rreptesi masat kunder zjarrit, ne zbatim te ligjeve dhe rregullave ne fuqi.
11. Me venien ne funksionim te objektit do te zbatohen me rigorozitet funksionet e kateve dhe ambienteve ne funksion te parametrave normale mjedisore sipas projektit.

Aneks 1

- Çertifikta e ekspertit te VNM
- Liçenca e leshuar nga QKL
- Ekstrakt i regjistrit te QKR

EKSTRAKT I REGJISTRIT TREGTAR PËR TË DHËNAT E SUBJEKTIT "PERSON FIZIK"

GJENDJA E REGJISTRIMIT

1. Numri unik i identifikimit të subjektit (NUIS)	K81307011K
2. Emri i subjektit	Arben Lici
3. Forma ligjore	Person Fizik
4. Data e regjistrimit	07/01/2008
5. Fusha e veprimtarisë	Hartim raportesh të vlerësimit të ndikimit në mjedis, kryerje auditimi mjedisor, hartim ekspertize për probleme të ndryshme mjedisore, ekspert për të vlerësuar raportet e ndikimit në mjedis ose rezultatet e një auditimi mjedisor. Projektim, instalime termoteknike të ngrohjes, ventilimit dhe kondicionimit. Projektim i impianteve të prodhimit dhe shpërndarjes të energjisë elektrike nga burimet e energjisë së rinovueshme diellore, erez dhe hidro.
6. Vendi i ushtrimit të aktivitetit	Tirane Tirane TIRANE Rruga Kajo Karafili, Pallati Bimbashi, Shk.2, Kati II-te
7. Vende të tjera të ushtrimit të aktivitetit	
8. Të dhëna që njoftohen vullnetarisht	Emri Tregtar: "ECA" STUDIO Telefon: 0682090472 0694085143
9. Statusi	Aktiv

Data: 23-12-2015

Emri, Mbledhja, Nënshkrimi
(i nëpunësit të spjegimit)

Shënim
Ekspertizme vlerë për Republikën
Shqipëria të V.N.T. 95
Shqipëria "ALESTO-2008" shtp

Shosh ndërtesave të othe
Infroshtetues
Trupat dhe Produktet të Strehbete
Trup, Shyter 2011

Arben

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
Ministria e Ekonomisë,
Tregtisë dhe Energjetikës

LICENCË

EM-6137-02-2013	NUIS/NIPT: K81307011K
Subjekti: Arben Lijç	
Adresa: TIRANE, TIRANE, TIRANE, Rruga "Kajo Karafili", Pallati Bimbashi, Shkalla 2, Kat. II-të.	
Kodi: III.2.A (1+2)	Kodi i tjetër:
Data e lëshimit: 27/02/2013	Skatit, vlefshmërisë: Pa afat
Kategoria	
Shërbime ekspertize dhe/ose përcjellje ndikim në mjedis	
Mënkategoria	
Veprimtarinë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis	
Veprimtari specifike	
1. Ndikim në mjedis 2. Auditim mjedisor	
Specialiteti	

Emërtimi përshkrues i veprimtarisë

Veprimtarinë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis: Hartimi i raporteve të ndikimit në mjedis, kryerje e auditimit mjedisor. Hartimi i ekspertizave mjedisore. Thirrjen si ekspert për të vlerësuar një raport të V.N.M. dhe rezultatet e një auditimi mjedisor.

Kufizime specifike

Licenca ushtrohet pa kushte me një legjislacionin në fuqi.

Detyrime specifike

Licenca ushtrohet pa kushte me legjislacionin në fuqi.

Vendi i kryerjes së veprimtarisë

Në të gjithë territorinë Republikës së Shqipërisë.

Nenshtetimi i sportelit: Delfano Stoja

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E MJEDISIT, PYJEVE DHE ADMINISTRIMIT TË UJËRAVE

Rruga "Durrësit" Nr. 27 Tiranë, Tel. 04 224 572 Fax. 04 270 627 www.moe.gov.al

Nr. 675 Prot.

Tiranë, më 30.10.2006

Vendimi nr. 9, Nr. 237 Regj.

ÇERTIFIKATË

Në mbështetje të vendimit të Këshillit të Ministrave Nr. 268, datë 24.04.2003 "Për çertifikimin e specialistëve për vlerësimin e ndikimit në mjedis dhe auditimin mjedisor":

"Arben LIÇI"

Çertifikohet për hartimin e raporteve të vlerësimit të ndikimit në mjedis, për të kryer auditimin mjedisor, për hartimin e ekspertizave për probleme mjedisore dhe thirrjen si ekspert për të vlerësuar një raport të vlerësimit të ndikimit në mjedis ose rezultatet e një auditimi.

MINISTRI

L. Xhuvëli
Lufter XHUVËLI
REPUBLICA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E MJEDISIT, PYJEVE DHE ADMINISTRIMIT TË UJËRAVE
TIRANE

Aneks 2

- **Planvendoja me koordinatat**
- **Planimetria e sheshit qe zhvillohet**

PLANVENDOSJA NE HARTEN TOPOGRAFIKE DHE KOORDINATAT PERKATESE NE SIETEMIN GAUSS KRUGER

Ndertim sheshi industrial dhe infrastruktures nevojshme per instalimin e impiantit te prodhimit te asfaltobetonit

COORDINATAT:

1. X: 45 85 523.63	Y: 43 86 038.83
2. X: 45 85 570.29	Y: 43 86 084.89
3. X: 45 85 497.58	Y: 43 86 188.31
4. X: 45 85 451.44	Y: 43 86 138.32

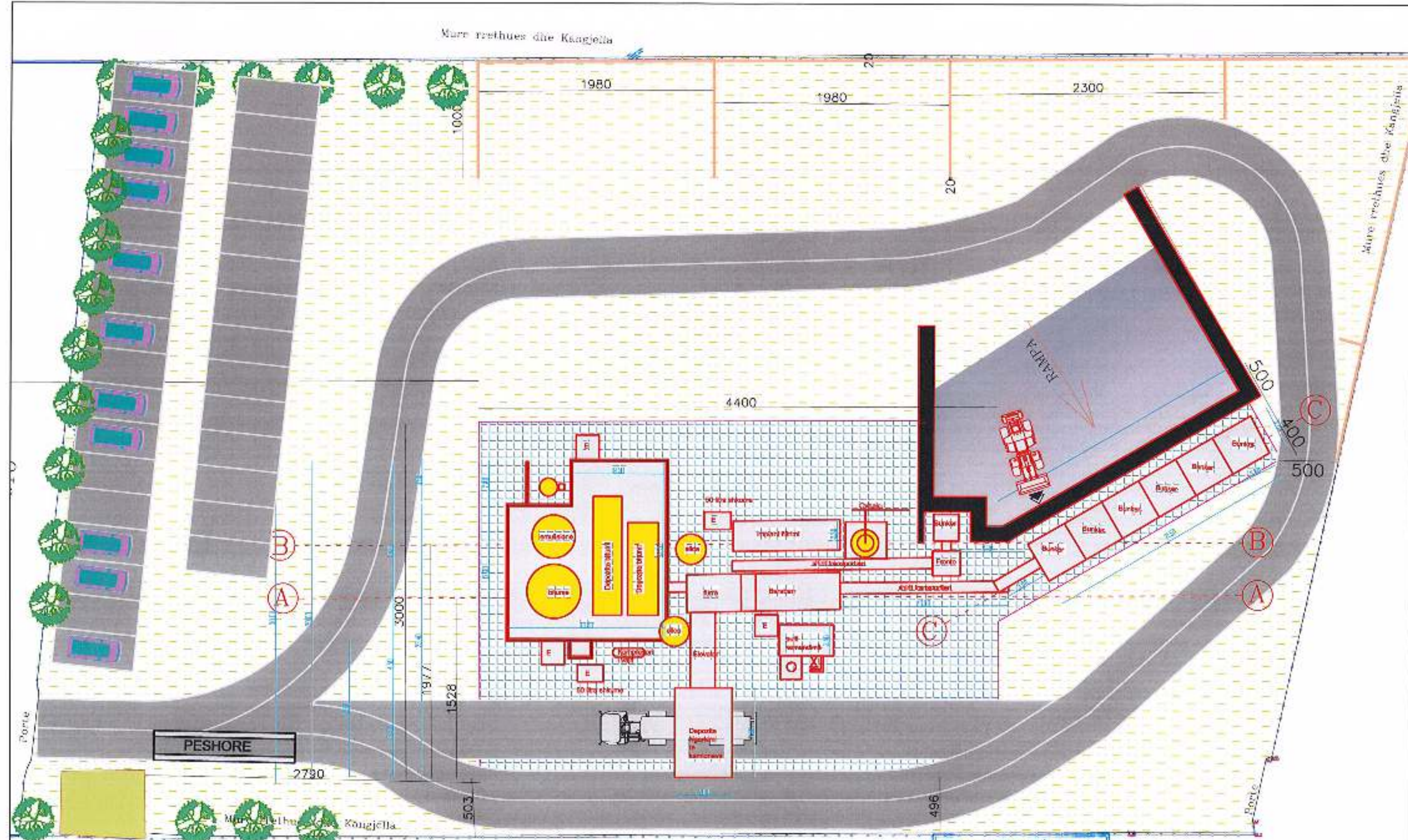

PUNOI:

Inxh. Arben LIÇI

NR. LICENCE: Z.4646/1

PROJEKTIM-ZBATIM
ING. ARBEN LIÇI
LICENCE: Z.4646/1
TIRANE TEL 069 2090472

GJERKUNSKULT & CO Shpk
 Import / Export
 NIPT/K 99810005 U
 TIRANE - ALBANIA

GJERKUNSKULT & CO
 KONSULT & CO
 Adresa: Tirane, Kaxher, Nihesa e Kermes, Pallati
 Mehilaj, Kati 4 Tel/Fax 044 809 677
 Email: gjerkunskult@tiranet.com

IMPIANT PRODHEMI ASFALTO BETONI -ARKITEKTURE-		
Titulli	Shifra	Tetor 2016
Planimeri	Shifra: 300	Fleta Nr. 1